

Obsah

AKTUALITY

Připomínkové řízení k návrhům aplikačních doložek a auditorských standardů.....	3
Setkání auditorů a asistentů v Českých Budějovicích (Libuše Šnajdrová).....	5
Prioritní téma nové e-learningové kurzy (Kateřina Hofbruckerová).....	7
Třetí rok činnosti Kárné komise (Tomáš Bernát).....	7

TÉMA ČÍSLA

NEBANKOVNÍ FINANČNÍ SEKTOR

Audit družstevních záložen a jeho specifika (Ondřej Pasák).....	9
Účtování a audit úvěrové angažovanosti záložny (Daniela Hynštová).....	14
Nebankovní finanční instituce – daňová problematika (Stanislav Machek, Štěpán Karas).....	18
Je nová regulace finančního systému na obzoru? (Luděk Niedermayer).....	23
PERFORM alias CCB skóre a jeho využití v praxi (Jan Sloup).....	26
Přibývá problémů se splácením.....	27
Kreditní informace jako ochrana ekonomického subjektu (Petr Půta).....	28

K DISKUZÍ

Minimální pracnost – aktuální otázka české auditorské obce (Radomír Stružinský).....	31
--	----

ZE ZAHRANIČÍ

Ze zasedání auditorských komor V4 v Maďarsku (Libuše Müllerová, Jiří Ficbauer).....	32
Kongres Evropské účetní asociace (Libuše Müllerová, Ladislav Mejzlík).....	33

LIDÉ A FIRMY.....	36
-------------------	----

e-příloha Auditor 6/2010

OBSAH

- Automobily poskytované zaměstnancům k soukromému použití a DPH
- Postup stanovení fair value a value in use pro účely testování aktiv na snížení hodnoty podle IAS 36 – dokončení
- Fond vlastního kapitálu – oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách aneb co s ním?

Toto číslo vyšlo **15. 7. 2010**
Uzávěrka pro příjem podkladů
pro další číslo je **8. 9. 2010**

Politici se zajímají o účetnictví

Ladislav
Mejzlík

Nemyslím tím české politiky, ale politické reprezentanty dvaceti nejmocnějších zemí světa sdružených ve spolku označovaném jako G20. V komuniké, které bylo vydáno 27. června 2010 jako výsledek summitu zemí skupiny G20 v Torontu, se doslova uvádí: „Opakovaně zdůrazňujeme důležitost vytvoření jednotného souboru vysoce kvalitních inovovaných globálních účetních standardů...“

Nejsem si zcela jistý, jestli by mělo být účetní výkaznictví předmětem zájmu politiků. Byl bych rád, kdyby se regulace účetnictví z odborného hlediska držela od politiky spíše stranou, ale ať se nám to líbí nebo ne, to, k čemu v poslední době dochází při globálním prosazování IFRS, bez politiků efektivně nepůjde. Ve výše citované větě z komuniké G20 je skryta jedna důležitá skutečnost, a to že G20 podporuje konvergenční projekt mezi IFRS a US GAAP. Komuniké nezdůrazňuje žádné termíny takového procesu a nevytváří tlak na časový harmonogram projektu, ale jednoznačně a opakovaně konstatuje, že dosažení jediného souboru globálních standardů je nezbytné. Reagovali tak na modifikaci pracovního plánu společného projektu FASB a IASB, jehož úkolem je řada dílčích projektů realizujících pokračující konvergenci mezi IFRS a US GAAP. Výsledkem tohoto projektu má být rozhodnutí Komise pro cenné papíry USA (US SEC), zda budou implementovány IFRS také pro americké společnosti, které má učinit SEC v roce 2011.

Aby tato úprava harmonogramu nevyvolala mylný pocit, že SEC již nepřikládá tomuto projektu takový význam jako v minulosti, vydala předsedkyně SEC paní Mary L.

Schapiro prohlášení, ve kterém říká, že modifikace plánu není zásadní a neznámá, že by SEC nepovažovalo projekt za důležitý nebo že by tím byla prodloužena původní lhůta do roku 2011 a doslova uvádí: „... jsem přesvědčen, že pokračujeme v souladu s plánem tak, aby Komise mohla v roce 2011 rozhodnout o tom, zda budou IFRS implementovány do systému účetního výkaznictví emitentů v USA.“

Řadoví účetní v USA nejsou z tohoto projektu nadšeni a velmi intenzivně se ptají „kolik to bude USA stát“? Musíme si uvědomit, že by šlo o nejvýznamnější změnu v účetní regulaci v historii USA. Nejde jen o změnu vlastních pravidel, ale o reimplementaci informačních systémů ve společnostech, rekvalifikaci účetních a auditorů, změny studijních programů a učebnic na univerzitách, změny v informačních systémech analytiků a uživatelů obecně atd. Náklady takové reformy budou představovat obrovskou částku, kterou nelze spolehlivě stanovit ani odhadnout. Odpověď SEC je však jednoduchá: „Nevíme, kolik bude stát implementace IFRS, ale neimplementovat IFRS může být pro USA ještě dražší“. USA by se mohly dostat do izolace odlivem investorů a těžším přístupem amerických emitentů na zahraniční kapitálové trhy. Nákladné by byly i konverze závěrek z jednoho systému do druhého, který nechtějí připustit. Pokud SEC rozhodne kladně, předpokládaná implementace IFRS by probíhala v USA postupně počínaje rokem 2014. Tak uvidíme, jak to dopadne.

Příjemně strávené prázdniny přeje

Ladislav Mejzlík

člen Výkonného výboru KA ČR
vedoucí katedry finančního
účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Ze zasedání Výkonného výboru KA ČR

Výkonný výbor na svém zasedání dne 21. června 2010 projednal:

- záležitosti Výboru pro otázky profese a etiku (VOPE),
- agendu Výboru pro auditorské zkoušky,
- informace z Rady pro veřejný dohled nad auditem,
- druhou část revidovaných interních směrnic předloženou Výborem pro legislativu a vnitřní normy,
- návrhy úprav některých vnitřních předpisů KA ČR,
- předložený překlad Etického kodexu,

- daňové příznání a účetní závěrku KA ČR za rok 2009,
- návrh aplikačních doložek ke klarifikačním standardům ISA 700 a ISA 720 a návrh auditorského standardu „Ověřování zprávy o vztazích mezi propojenými osobami“,
- řešení k zabezpečení kontrol kvality dle zákonného požadavku § 24 odst. 3) písm. e a odst. 7 ZoA.

Výkonný výbor vzal na vědomí:

- zápisy ze zasedání prezidia, výborů a komisí,

- informaci o předběžném plnění rozpočtu za rok 2010 – *příspěvky*,
- zprávy ze zahraničních cest a z jednání na MF,
- zápis ze zasedání Národní účetní rady,
- přehled udělených kárných opatření.

Slavomíra Stárková, v.z.
Úřad KA ČR

Ze zasedání Výboru pro veřejný sektor KA ČR

Výbor pro veřejný sektor KA ČR (VVS) na svém pátém letošním zasedání, které se konalo 10. června, projednal:

- informace z jednání Výkonného výboru KA ČR;
- aktualizaci metodické pomůcky pro přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí ve smyslu zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí;
- aktualizace auditorského standardu č. 52 o přezkoumání hospodaření;
- informace ze schůzky VVS se zástupci Ministerstva financí.

Metodická pomůcka pro přezkoumání

Vláda ČR schválila svým usnesením č. 561 ze dne 23. května 2007 vytvoření účetnictví státu a jeho základní principy. Cílem vzniku účetnictví státu je vytvoření podmínek pro efektivní zajištění správných, úplných a včasných informací o hospodářské situaci státu a příslušných účetních jednotek, kterými jsou organizační složky státu (OSS), státní fondy (včetně Pozemkového fondu ČR), územní

samosprávné celky (obce a kraje), dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace (zřízené jak OSS, tak i územními samosprávnými celky) a zdravotní pojišťovny. Dnem 1. ledna 2010 bylo, v souladu s tímto usnesením, zahájeno účtování a vykazování státu na aktuálním principu. V souvislosti s reformou účetnictví státu bude VVS aktualizovat metodickou pomůcku pro přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Auditorský standard č. 52

Úprava auditorského standardu č. 52 bude diskutována na jednání pracovní skupiny složené ze zástupců členů VVS a Výboru pro auditorské standardy (VAS). Přezkoumání hospodaření je specifický druh ověřovací zakázky, při kterém je nutné použít více než jeden standard, a to části z ISAE 3000 a z ISRS 4400. Nová verze auditorského standardu č. 52 bude zaměřena pouze na problematiku přezkoumání hospodaření, nebude tedy obsahovat část věnovanou auditu (ověření) účetní závěrky.

Informace ze schůzky s MF

Schůzky s MF se kromě zástupců VVS zúčastnil také prezident KA ČR Petr Šobotník. Na schůzce bylo dohodnuto, že spolupráce a vzájemné kontakty s MF budou i nadále pokračovat. Prezident KA ČR přislíbil, že VVS postoupí Ministerstvu financí návrh upraveného auditorského standardu č. 52. Neformální připomínky MF k navrženému standardu, jejich akceptace a zapracování do navržené verze standardu, bude však záviset na zvážení VVS a VAS.

Martina Smetanová

Výbor pro veřejný sektor KA ČR

Připomínkové řízení k návrhům aplikačních doložek a auditorských standardů

Na internetových stránkách Komory auditorů byly na úvodní stránce v aktualitách zveřejněny k připomínkám návrhy následujících materiálů:

- aplikační doložka „Požadavky na zprávu auditora“ definované zákonem o auditorech ke standardu ISA 700 „Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce“,
- aplikační doložka „Ověřování výroční zprávy“ ke standardu ISA 720 „Odpovědnost auditora ve vztahu k ostatním informacím v dokumentech obsahujících auditovanou účetní závěrku“,
- auditorský standard „Ověřování zprávy o vztazích mezi propojenými osobami“.

Aplikační doložky jsou vytvořeny vzhledem k tomu, že pro audity účetních závěrek za období začínající 15. prosincem 2009 a později a zároveň končící 15. prosincem 2010 a později se stávají účinnými klarifikované standardy ISA. Auditorský standard „Ověřování zprávy o vztazích mezi propojenými osobami“ nahrazuje aplikační doložku „Ověřování zprávy o vztazích mezi propojenými osobami“ k ISRE 2400 „Zakázky spočívající v prověrce účetní závěrky“.

Připomínky zasílejte do 31. srpna 2010, a to v elektronické podobě na adresu kacr@kacr.cz nebo písemně na adresu Komora auditorů ČR, Opletalova 55, 110 00, Praha 1. -mj-

Překlad standardů ISA 2009 byl zveřejněn na internetových stránkách KA ČR

Na internetových stránkách komory www.kacr.cz (Regulace auditorské profese – Auditorské standardy vydávané komorou – Předpisy vydávané IAASB – 2009) byly zveřejněny konečné překlady všech standardů ISA a standardu ISQC 1, které byly přepracovány v rámci projektu zvýšení srozumitelnosti (clarity project) a vydány IFAC v publikaci Mezinárodní auditorské standardy a standardy pro řízení kvality 2009. Překlad publikace v elektronické podobě (CD) bude auditorům rozeslán jako příloha sedmého čísla časopisu Auditor. Standardy obsažené v publikaci jsou platné pro audity účetních závěrek za období začínající 15. prosincem 2009 a později a zároveň končící 15. prosincem 2010 a později. -mj-

Národní účetní rada vydala stanovisko ke klasifikaci povinného příspěvku auditora

Národní účetní rada vydala za účelem objasnění ustanovení zákona o auditorech, Příspěvkového řádu KA ČR a jejich vlivu na stanovení základu daně z příjmů ze závislé činnosti a vyměřovacího základu zaměstnance pro účely výpočtu pojistného na sociální a zdravotní pojištění, stanovisko ke klasifikaci povinného příspěvku auditora jako nepeněžního plnění ve prospěch zaměstnaných

statutárních auditorů nebo asistentů auditora. Podle názoru NÚR není možné povinný příspěvek na činnost KA ČR, který hradí statutární auditor, resp. auditorská společnost, považovat, a to ani zčásti, za nepeněžní plnění ve prospěch auditorem zaměstnaných statutárních auditorů nebo asistentů auditora. Celé stanovisko včetně zdůvodnění je na webu komory v aktualitách. -mj-

Ze světa

Evropská komise zveřejnila zprávu o možném použití IFRS pro SME v EU

Evropská komise v květnu 2010 zveřejnila zprávu shrnující reakce na konzultační dokument týkající se

Mezinárodního standardu účetního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS pro SME).

Během čtyřměsíčního konzultačního období obdržela Evropská komise více než 200 odpovědí od různých zainteresovaných skupin, a to zejména od organizací a společností z členských států EU a od několika evropských účetních organizací.

Všeobecně lze říci, že respondenti nevyjádřili jednotný názor na vhodnost použití IFRS pro SME v Evropě. Je zřejmé, že v některých členských státech je navázání daní a požadavků v oblasti kapitálové přiměřenosti na účetnictví tak pevné, že by aplikace IFRS pro SME výrazně zvýšila požadavky na vykazování a byla by nepřiměřeně zatěžující.

Přesto byla vyjádřena významná podpora použití tohoto standardu, a to zejména těmi společnostmi, které mají dceřiné společnosti v jiných členských státech, dále společnostmi, které usilují o financování na mezinárodních trzích, a společnostmi registrovanými na neregulovaných trzích nebo těmi, které registraci plánují. Použití standardu při přípravě konsolidovaných účetních závěrek je považováno za možný kompromis v těch jurisdikcích, kde vazba mezi účetnictvím, daněmi a požadavky v oblasti kapitálové přiměřenosti znesnadňuje či znemožňuje jeho aplikaci při přípravě samostatných účetních závěrek.

Mnoho respondentů se vyjádřilo v tom smyslu, že široké použití IFRS pro SME by bylo výhodné

pro uživatele účetních závěrek z důvodu srovnatelnosti účetních závěrek v rozdílných jurisdikcích. Další respondenti zmiňovali další potenciální užítky vyplývající z aplikace IFRS pro SME, a to zejména rozšíření zahraničních operací, zvýšený mezinárodní růst společností, rozšíření počtu zahraničních fúzí a akvizic a snížení nákladů na kapitál.

Oponenti použití IFRS pro SME zmiňovali přílišnou komplexnost standardu, zejména pro malé společnosti. Vyjádřili obavu, že náklady na zavedení tohoto standardu by převýšily užítky vyplývající z jeho použití. Společnosti, které podnikají pouze na lokální úrovni, obvykle nepotřebují účetní závěrky, které by byly mezinárodně srovnatelné. Bylo také zmíněno, že uživatelé účetních závěrek jsou zvyklí na národní účetní pravidla a v mnoha případech jim dávají přednost před mezinárodními standardy.

Respondenti z většiny členských států se vyjádřili v tom smyslu, že použití IFRS pro SME by mělo být evropskou účetní legislativou povoleno. Každý členský stát by měl mít možnost rozhodnout o podmínkách, za kterých bude tento standard v členském státu používán.

Většina respondentů zastává názor, že evropské účetní směrnice hrají klíčovou roli při tvorbě účetního rámce používaného členskými státy EU, a proto by měly poskytovat souhrn všeobecných účetních principů používaných v EU. Zdůraznili také nutnost modernizace a zjednodušení směrnic, především v oblasti regulace malých společností. Revidované směrnice by měly mj. vyjít vstříc informačním požadavkům v oblasti účetního výkaznictví u zájmových skupin malých společností.

Celou zprávu Evropské komise v angličtině a reakce

Smlouva o vykonání přezkoumání hospodaření

Ministerstvo financí zveřejnilo v září 2007 ve svých zprávách (Zprávy MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů, č. 4, ze dne 14. září 2007, www.mfcr.cz) vzor smlouvy o provedení/vykonání přezkoumání hospodaření (dále jen „smlouva“). Hlavním důvodem vzniku tohoto dokumentu byla zjištění krajských úřadů o nesprávnostech a neúplnosti v kontrolovaných smlouvách uzavřených mezi obcí a externím auditorem nebo auditorskou společností (dále jen „auditor“).

Navržený vzor smlouvy byl jako metodická pomůcka určen zejména statutárním zástupcům obcí (tzn. starostům nebo primátorům), jejichž úkolem bylo podepisovat smlouvu o vykonání přezkoumání hospodaření v případě, kdy se obec rozhodla zadat přezkoumání hospodaření za kalendářní rok auditorovi.

Vzhledem k tomu, že navržený vzor smlouvy neobsahoval např. všechny odkazy na příslušné právní předpisy platné pro auditory, vznikla na podzim

roku 2008 v rámci Výboru pro veřejný sektor Komory auditorů (VVS KA ČR) pracovní skupina složená ze zástupců MF a členů VVS KA ČR, která se zavázala vypracovat takový vzor smlouvy, který by vyhovoval jak požadavkům a potřebám obcí, tak auditorů.

Příklad smlouvy naleznete ve vložené příloze tohoto čísla časopisu. Tento příklad obsahuje základní náležitosti, které by smlouva mezi obcí a auditorem měla obsahovat a které lze v případě potřeby doplňovat a rozšiřovat např. o další dohodnuté služby sjednané na základě smluvní autonomie mezi obcí a auditorem. Dokument a údaje v něm uvedené vycházejí ze současně platné legislativy a je pouze příkladem řešení smluvního vztahu mezi obcí a auditorem. Aplikace jeho obsahu bude proto vždy závislá na dané účetní jednotce, konkrétní situaci a daných okolnostech.

Martina Smetanová
Výbor pro veřejný sektor KA ČR

Slib nových auditorů

Dne 16. června 2010 se v sídle Komory auditorů ČR uskutečnil slavnostní slib nových auditorů. Podmínkou zápisu do seznamu auditorů bylo složit během předchozích tří let devět písemných zkoušek a celý tento proces završit úspěšně složenou náročnou ústní zkouškou. Ti, kteří dokončili skládání dílčích písemných zkoušek po nabytí účinnosti zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, již ústní zkoušku neskládali, protože ji nový zákon o auditorech neobsahuje. Zároveň všichni splnili podmínku povinné tříleté praxe asistenta auditora. Noví auditori přišli složit slib do rukou prezidenta komory Petra Šobotníka tak, jak stanoví zákon.

Skládání slibu a předávání nových oprávnění se dále za Komoru auditorů zúčastnil člen výkonného výboru a předseda Výboru pro otázky profese a etiku Jiří Ficbauer, člen výkonného výboru a předseda Výboru pro auditorské zkoušky Zdeněk Grygar.

Slib auditorů proběhl ve slavnostní atmosféře. Předáním oprávnění skončila formální část setkání a následovala neformální uvolněná debata, ve které měli noví auditori příležitost sdělit si své dojmy a zážitky z náročné cesty za získáním auditorského oprávnění.

Všichni přítomní zástupci komory popřáli novým auditorům hodně úspěchů při výkonu auditorské profese, poděkovali jim za jejich názory, které se týkaly jak zkuškového

systému, tak i praxe asistentů auditora. Jejich osobních názorů si vedení komory velice váží a bude jich využívat při organizování další činnosti komory, při tvorbě nových předpisů apod.

Všem novým auditorům blahopřejeme a přejeme hodně štěstí při vykonávání auditorské profese.

Libuše Šnajdrová
referát evidence auditorů KA ČR

Nově zapsanými auditory, kteří dne 16. června 2010 složili slib, jsou:

Příjmení a jméno	č.o.	Zaměstnavatel
Ing. HEMMEROVÁ Martina	2174	VORLÍČKOVÁ & LEITNER Audit s. r. o.
Ing. MACH Petr	2175	OSVČ
Ing. NEUVIRTOVÁ Karolína	2176	INTEREXPERT BOHEMIA, s. r. o.
Ing. ŠIMKOVÁ Lenka	2177	MAC, s. r. o.
Ing. MIKYSKOVÁ Eva	2178	Schaffer & Partner Audit s. r. o.
Ing. NEUVIRTOVÁ Lenka	2179	Deloitte Audit s. r. o.
Ing. RAŠTICA Pavel	2180	Deloitte Audit s. r. o.
Ing. PŠENIČKOVÁ Zuzana	2181	VORLÍČKOVÁ & LEITNER Audit s. r. o.

Setkání auditorů a asistentů v Českých Budějovicích

Dne 26. května 2010 se pod záštitou Výboru pro otázky profese a etiku konalo v Českých Budějovicích setkání auditorů a asistentů auditorů se zástupci Komory auditorů. Za výkonný výbor komory se setkání zúčastnil předseda Výboru pro otázky profese a etiku Jiří Ficbauer, prezident komory Petr Šobotník, předseda Výboru pro auditorské zkoušky Zdeněk Grygar, místopředseda Kárné komise Tomáš Brumovský a předseda Dozorčí komise Stanislav Staněk.

Za úřad komory byla přítomna Libuše Šnajdrová.

Hlavním tématem byl nový zákon o auditorech č. 93/2009 Sb., zejména některá vybraná ustanovení nového zákona týkající se zproštění mlčenlivosti, pojištění odpovědnosti auditorů, problémů při auditování subjektů veřejného zájmu, kdy subjekty veřejného zájmu jsou i instituce vydávající elektronické peníze.

Auditoři byli upozorněni na povinnost pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou

jednotlivých respondentů včetně reakce KA ČR a MF naleznete na adrese http://ec.europa.eu/internal_market/accounting.

Federace evropských účetních vydala výroční zprávu

Federace evropských účetních (FEE) vydala výroční zprávu za rok

2009. Výroční zpráva obsahuje zejména přehled klíčových oblastí, jimž FEE věnovala v uplynulém období zvýšenou pozornost, a to zejména v souvislosti s globální finanční krizí. Prioritní oblastí zájmu FEE byla problematika malých a středních společností a malých a středních účetních a auditorských praxí.

Výroční zpráva obsahuje i základní informace o FEE a její organizaci, zprávy o činnosti jednotlivých pracovních skupin a finanční informace. Výroční zprávu naleznete v angličtině na internetových stránkách www.fee.be.

Rada IPSASB vydala Příručku mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor

Rada pro mezinárodní účetní standardy pro veřejný sektor (IPSASB)

vydala Příručku mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor 2010. Příručka je v angličtině k dispozici na internetových stránkách www.ifac.org. V češtině je k dispozici Příručka mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor 2008, a to na internetových stránkách www.nku.cz.

Markéta Jindřišková
referát metodiky KA ČR

v souvislosti s prováděním auditorské činnosti uvedenou v § 22 zákona. Toto ustanovení je upraveno nově tak, že již neobsahuje solidární odpovědnost. Odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s prováděním auditorské činnosti se řídí zákoníkem práce. To znamená, že ten, kdo uzavřel smlouvu, je odpovědný za škodu. Z toho vyplývá, že uzavře-li smlouvu auditorská společnost, odpovídá za škodu tato společnost, a auditor odpovídá za škodu jako zaměstnanec této společnosti. Dále byli auditoři upozorněni na to, že je třeba, aby jejich pojištění odpovědnosti trvalo ještě nejméně čtyři roky po skončení jejich činnosti, protože tato povinnost vychází z ustanovení Občanského a Obchodního zákoníku ve vztahu k časovým lhůtám vymáhání případných škod. V zásadě se jedná o čtyřletou odpovědnost za škodu. Auditor, který poskytuje auditorské služby za auditorskou společnost, u níž je zaměstnán, a zároveň poskytuje auditorské služby jako auditor OSVČ, musí mít uzavřenou pojistnou smlouvu jednak v rámci pojistné smlouvy auditorské společnosti a jednak za sebe jako auditora OSVČ.

Poznatky z činnosti Kárné komise přednesl Tomáš Brumovský. Uvedl, že Kárná komise dostává velké množství podnětů, které lze rozdělit na tři skupiny. Do první skupiny patří podněty (podle jeho názoru zcela zbytečné) související se zanedbáváním povinností auditorů v oblasti KPV, což má v praxi negativní důsledky v kvalitě vykonávání auditorské práce. Do druhé skupiny patří podněty od Dozorčí komise na základě provedených dohlídek. Do třetí skupiny patří podněty od vnějších subjektů mezi nimiž převažují podněty podávané bankovní radou ČNB, které jsou kvalifikované. Rozmáhají se podněty od veřejnosti, kam se řadí např. subjekty řízené kolektivními orgány reprezentujícími např. obce, sdružení obcí, družstva, společenství vlastníků apod. Tyto podněty bývají povětšinou nekvalifikované, auditor často bývá prostředníkem předmětu vyřizování sporů dvou stran. Kárná komise se k takovým podnětům staví objektivně a snaží se, aby auditoři nebyli do těchto sporů vtahováni. Při prošetřování

těchto podnětů se však často stává, že auditorovi chybí dokumentace k doložení jeho vlastního objektivního postupu. Potom musí být takový auditor šetřen Kárnou komisí pro jiný přestupek, nejčastěji pro nedostatečné vedení spisu. Kárná opatření jsou ukládána individuálně, nejčastěji jsou ukládány pokuty. Jejich výše, kterou Kárná komise považuje za objektivní a přiměřenou k tomu, aby splnila hlavně výchovný účel, ne, aby byla likvidační, se stává předmětem diskusí některých orgánů KA ČR, neboť zákon připouští výrazně vyšší limity pokut, ale rozhodnutí Kárné komise jsou vždy kolektivní, rozhoduje všech sedm členů. Nepříznivým jevem je, že podnětů ve všech třech kategoriích stále přibývá.

O činnosti Dozorčí komise informoval Stanislav Staněk. Při kontrolách kvality je třeba, aby auditor doložil veškerou dokumentaci prokazující, že auditor provedl svou činnost řádně a úplně. Kontrolují se zejména tyto oblasti: obecné předpoklady (vzdělávání, pojištění, příspěvky), plnění vlastních předpisů (standardů, ISQC 1) a vlastní zakázky u klientů. Na internetových stránkách komory je k dispozici dotazník k auditorské činnosti pro Dozorčí komisi. Kontroly kvality se provádějí zhruba jednou za šest let, pokud předešlá kontrola proběhla bez nedostatků. V případě nedostatků se lhůta zkracuje. Kontrola kvality se u auditorů provádějících auditorskou činnost v subjektech veřejného zájmu podle nového zákona o auditorech provádí jednou za tři roky. V případě, že se u kontrolovaných subjektů nedostatky opakují, řeší se většinou předáním Kárné komisí. Není snahou Dozorčí komise penalizovat auditory, ale docílit toho, aby auditoři, kteří nevykonávají svojí činnost dobře, zlepšili kvalitu své práce, což by mělo být prospěšné pro celou auditorskou obec.

Jiří Ficbauer také hovořil o nově vzniklé Radě pro veřejný dohled nad auditem (RVDA), jejíž je členem. RVDA je orgánem monitorujícím činnost KA ČR a zároveň odvolacím orgánem, který se rovněž stará o rozvoj auditorské profese. V rámci RVDA vznikly čtyři výbory, bližší informace je možné nalézt na internetových stránkách www.radaproaudit.cz.

Auditoři byli na setkání seznámeni s § 6 a 7 zákona o auditorech, které se týkají dočasného a trvalého zápisu výkonu auditorské činnosti. Při opětovném návratu k auditorské profesi je třeba znovu požádat o zápis do seznamu auditorů a doložit potřebné dokumenty.

O některých ustanoveních Etického kodexu informoval prezident komory Petr Šobotník. Odpovídal rovněž na dotazy auditorů, které se týkaly např. rotace auditorů u subjektů veřejného zájmu, trestní odpovědnosti auditorů při podezření na spáchání trestného činu, otázky smluv a povinnosti oznámení o jejich výpovědi (případy, kdy klient chce auditorovi vypovědět smlouvu, když např. auditor nechce klientovi vyhovět, aby ve zprávě neuváděl skutečnosti o nedostatcích), super-vize a zprošťování mlčenlivosti auditora.

Libuše Šnajdrová

referát evidence auditorů KA ČR

Prioritní téma – nové e-learningové kurzy

Pro letošní rok stanovil Výkonný výbor KA ČR jako prioritní vzdělávací téma „Nový zákon o auditorech a související změny ve vnitřních předpisech“ v rozsahu sedmi hodin. Pro splnění prioritního tématu byla stanoven lhůta do konce roku 2010. Výbor pro KPV ve spolupráci s profesorem Janem Dědičem připravil v průběhu prvního pololetí několik prezenčních seminářů, které probíhaly v Praze, Brně a v Ostravě. Auditóři tak měli možnost splnit si prostřednictvím těchto akcí prioritní téma. Další možností pro splnění prioritního tématu budou dva nové e-learningové kurzy, které budou nabízeny od poloviny července 2010 na internetových stránkách KA ČR. E-learningové kurzy, které jsou věnovány tématu „Nový zákon o auditorech – obecný právní základ“ a „Nový zákon o auditorech – povinnosti auditora“, jsou obsahovou částí stejné, jako byly prezenční semináře pořádané v první polovině roku.

První e-learningový kurz „Nový zákon o auditorech – obecný právní základ“ je věnován právní části nového zákona o auditorech, který

na seminářích přednášel profesor Jan Dědič. Za absolvování tohoto e-learningového kurzu, tj. úspěšné složení závěrečného testu, budou auditorům započítány do prioritního tématu čtyři hodiny. V případě druhého kurzu „Nový zákon o auditorech – povinnosti auditora“, který se soustředil zejména na povinnosti auditora a na nové vnitřní předpisy, budou auditorům, v případě úspěšného absolvování závěrečného testu započítány tři hodiny do KPV. V případě, že si auditóři zvolí tuto časově a finančně úspornou alternativu, mohou e-learningové kurzy využívat po dobu tří měsíců, kdy budou jejich přístupová hesla aktivní.

Do prioritního tématu také budou uznány absolvované hodiny za seminář vzdělávací agentury BOVA, který proběhl v září roku 2009 s profesorem Janem Dědičem a Ladislavem Mejzlíkem. Za tento seminář bude uznáváno pět hodin do prioritního tématu. Tímto seminářem si jeho účastníci splnili jen tu část prioritního tématu, která se zabývá obecně právním základem nového zákona

o auditorech, a proto je nezbytné, aby si ještě doplnili zbývající část prioritního tématu, která se týká povinností auditora a auditorských společností vyplývající z nového zákona o auditorech a navazujících nejdůležitějších vnitřních předpisů KA ČR.

V případě, že auditóři absolvovali prioritní téma u jiných institucí nebo prostřednictvím interního školení v auditorské společnosti, je nutné doložit obsah a rozsah absolvovaného tématu pro uznání hodin do KPV.

Kateřina Hofbruckerová
Institut vzdělávání KA ČR

Třetí rok činnosti stávající Kárné komise

Listopadový termín volebního sněmku komory, na kterém bude zvolena nová Kárná komise, se nezdá být daleko. V návaznosti na článek Josefa Běloubka a Jana Nováka v časopisu Auditor č. 8/2009 bychom rádi auditorskou obec informovali o dalším vývoji činnosti tohoto voleného orgánu. Chtěli bychom také na anonymní bázi informovat o konkrétních řešených případech.

Ve zmíněném článku kolegové popsali různé typy způsobů, jakými je kárné řízení (speciální typ řízení správního) zahajováno. Valná většina řízení je zahajována na základě podnětu Dozorčí komise komory nebo na základě podnětů externích. Tyto dva typy je třeba

s ohledem na proces kárného řízení a s ohledem na práva jednotlivých účastníků striktně oddělovat.

Kárné řízení upravuje § 26 zákona o auditorech. Pokud podá návrh na zahájení kárného řízení subjekt uvedený v § 26 odst. 1 (od nabytí účinnosti nového zákona o auditorech jde vždy o Dozorčí komisi nebo Českou národní banku), je kárné řízení automaticky ze zákona, zahájeno doručením návrhu komoře. Navrhovatel je v tomto případě účastníkem kárného řízení se všemi k tomu se vážícími právy a povinnostmi. V praxi takové řízení vypadá tak, že na zasedání Kárné komise, na němž je kárné řízení projednáváno, je kromě kárně

obviněného auditora přítomen i navrhovatel (většinou zástupce Dozorčí komise), který může předkládat a doplňovat důkazy a je zpraven o výsledku kárného řízení včetně konkretizace případného kárného opatření. Všichni účastníci řízení jsou vázáni povinností mlčenlivosti.

Kárné řízení může být též zahájeno na základě externího podnětu. Okruh osob, které mohou podat externí podnět, není nijak omezen. V tomto případě však není kárné řízení zahajováno automaticky, nýbrž na základě rozhodnutí Kárné komise, pokud tak uzná za vhodné. V těchto případech tedy Kárná komise musí případ předjednat,

případně i zjistit dodatečné informace před tím než rozhodne o tom, zda kárné řízení zahájí z tzv. moci úřední či nikoliv. V mnoha případech dochází k tomu, že externí podnět je shledán neúplným nebo irelevantním a kárné řízení zahajováno není. V případech, že kárné řízení zahájeno je, se však podstatně liší od kárného řízení zahajovaného ze zákona (viz předchozí odstavec) – podatel externího podnětu v tomto případě není účastníkem řízení a není mu tedy ani doručováno rozhodnutí Kárné komise v daném kárném řízení, tedy ani výše případného kárného opatření. Je mu pouze (na požádání) sděleno, zda kárné řízení bylo zahájeno či nikoliv.

Dále jsou uvedeny některé konkrétní případy řešené v poslední době:

Návrhy na zahájení řízení od Dozorčí komise

- DK 09/2009 – nedostatečný spis auditora, auditorské zprávy nebyly v souladu s Mezinárodními auditorskými standardy ISA, ukončeno kárným opatřením – pokutou ve výši 20 tis. Kč.
- DK 10/2009 – opakovaně nedostatečný spis auditora, ukončeno kárným opatřením – pokutou ve výši 10 tis. Kč.
- DK 11/2009 – nedostatečný spis auditora a nesoučinnost s orgány dohledu komory, ukončeno pokutou ve výši 50 tis. Kč.

Odvolání k Radě pro veřejný dohled nad auditem bylo zamítnuto, rada potvrdila rozhodnutí Kárné komise.

- DK 12/2009 – auditor byl uznán vinným z porušení profesních předpisů, avšak z důvodu malé závažnosti provinění bylo upuštěno od udělení kárného opatření.
- DK 01/2010 – auditor byl uznán vinným z velmi závažného porušení profesních předpisů v oblasti opakovaně nedostatečného spisu auditora a bylo mu uděleno kárné opatření – **trvalý zákaz auditorské činnosti**.
- DK 02/2010 – auditor byl uznán vinným z velmi závažného opakovaného porušení profesních předpisů a bylo mu uděleno kárné opatření – pokuta ve výši 130 tis. Kč.
- DK 03/2010 – auditor byl uznán vinným z velmi závažného porušení profesních předpisů (poskytování auditorských služeb prostřednictvím společnosti, která pozbyla auditorské oprávnění) a bylo mu uděleno kárné opatření – **zákaz činnosti na 1 rok**. Vzhledem k odvolání auditora k Radě pro veřejný dohled nebylo řízení dosud ukončeno.
- DK 05/2010 – auditorovi bylo z důvodu déletrvající nesoučinnosti s orgány dohledu komory uděleno kárné opatření – pokuta ve výši 20 tis. Kč. Toto kárné opatření auditora nezabavuje povinnosti poskytnout orgánům

komory součinnost a podrobit se kontrole kvality.

- Ke dni 3. června 2010 byla zahájena další tři kárná řízení na návrh Dozorčí komise, která zatím nebyla ukončena.

Klíčovými přetrvávajícími problémy jsou neúplné porozumění a dodržování požadavků Mezinárodních auditorských standardů ISA a nedostatečné vedení spisu auditora. Komora auditorů každoročně vypisuje mnoho kurzů z těchto oblastí, proto nezbývá než doporučit zvážit účast na některých z nich. To platí dvojnásob vzhledem k současné revizi mnoha standardů ISA.

Externí podněty a návrhy na zahájení řízení

- EP 05/2009 – řízení obchodníka s cennými papíry proti auditorovi zahájené na návrh České národní banky bylo ukončeno udělením kárného opatření – pokuty ve výši 100 tis. Kč auditorské společnosti a 20 tis. Kč odpovědnému auditorovi.
- EP 09/2009 - auditorovi bylo z důvodu déletrvající nesoučinnosti s orgány dohledu komory uděleno kárné opatření – **zákaz činnosti na 1 rok**.

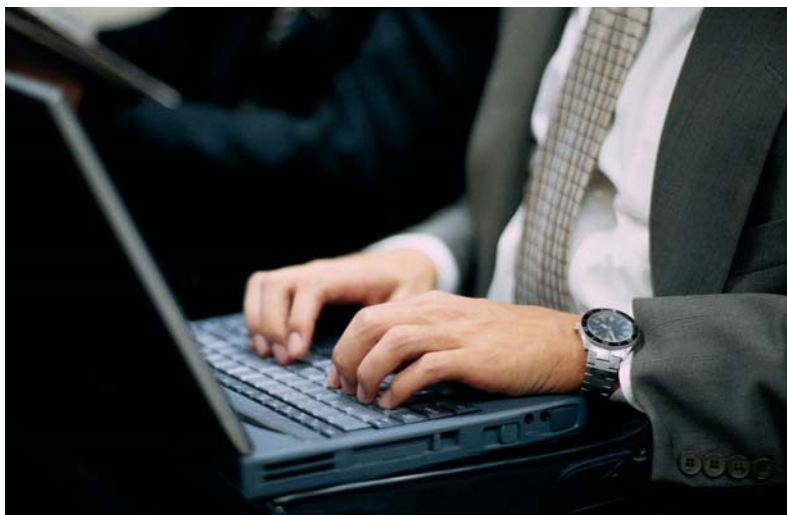
Celkový počet externích podnětů za rok 2009 se zastavil na čísle 14. V letošním roce komora přijala již devět externích podnětů, většinou nedůvodných; sedm z nich Kárná komise (po prověření) uzavřela bez zahájení kárného řízení a dva dosud uzavřeny nejsou.

Dále bylo uděleno několik kárných opatření – pokut z důvodu nedodržování směrnice o kontinuálním vzdělávání auditorů (KPV).

Co říci závěrem? Snad jen to, že udělování kárných opatření rozhodně není zájmem žádného z členů Kárné komise a že bychom si všichni přáli řešit těchto případů co nejméně.

Tomáš Bernát

člen Kárné komise KA ČR

Audit družstevních záložen a jeho specifika

Ondřej Pasák

Vznik družstevních záložen je spojen se jménem Cyril Kampelík (odtud jejich lidový název - kampeličky). Zlatou éru zažívaly kampeličky zejména v první polovině minulého století. Po nástupu komunismu přestaly existovat a k jejich renesanci došlo až v polistopadovém období. Nedokonalé legislativy v tomto odvětví využilo několik jednotlivců, kteří se obohatili právě na úkor členů družstev a zapříčinili tak, že záložny končily v likvidacích. Tyto krachy se negativně podepsaly na důvěře české veřejnosti v tyto instituce. V současnosti se družstevní záložny snaží získat zpět ztracenou důvěru. Zpřísnění legislativy, regulace České národní banky a ustálení počtu záložen kolem dvaceti, způsobily opětovný příliv nových členů a navrátily důvěryhodnost těmto finančním institucím.

Družstevní záložna je jednou z variant ke klasickému bankovnímu sektoru. Proto i audit družstevních záložen (dále jen „záložen“) je velmi podobný auditu bank. Toto je dáno zejména podobností vykonávaných činností. Mezi hlavní činnosti obou subjektů patří přijímání vkladů, poskytování úvěrů, poskytování finančního leasingu, zprostředkování platebního styku a poskytování záruk. Existují dva hlavní rozdíly mezi těmito institucemi. Tím prvním je fakt, že záložna může poskytovat své služby pouze svým členům. Členem záložny se může stát právnická i fyzická osoba. Členem záložny se osoba stává v okamžiku vyplnění přihlášky a po uhrazení základního členského vkladu. Členské vklady se pohybují v řádu od jedné koruny do několika tisíc korun. Naproti tomu banka může poskytovat své služby komukoliv, kdo splní požadavky pro poskytnutí dané služby. Druhým hlavním rozdílem je míra regulace podnikání a komplexnost služeb, které obě

instituce nabízejí. Již samotný rozdíl ve velikosti obou institucí, v kapitálové vybavenosti či v organizační struktuře určuje, že si banky mohou dovolit nabízet strukturovanější finanční produkty a další služby typu finančního makléřství, funkce depozitáře a další. Rozdíl v míře regulace podnikání (záložna má mírnější podmínky), na druhou stranu umožňuje záložnám provádět i obchody s vyšším rizikem, tedy především mohou poskytovat úvěry i méně bonitním klientům či rizikovějším projektům.

Volba auditora

Výběr auditora pro záložny podléhá schválení České národní banky. Vybraného auditora je záložna povinna oznámit ČNB, která je do 30 dnů ode dne obdržení tohoto oznámení oprávněna auditora odmítnout. Ověřit účetní závěrku záložny může pouze ten auditor, který nemá k záložně zvláštní vztah a který doloží, že v průběhu minimálně dvou účetních období ověřoval účetní závěrky bank, záložen nebo jiných finančních institucí, a kterému nebylo v souvislosti s poskytováním auditorských služeb oprávnění k jejich poskytování pozastaveno. Auditor je povinen zaslat písemné prohlášení České národní bance ohledně možného konfliktu zájmů, ve kterém uvede, že si není vědom

žádných vztahů mezi ním a auditovanou záložnou, které by, dle jeho odborného úsudku, mohly mít vliv na jeho nezávislost. Neodmítne-li Česká národní banka auditora ve stanovené lhůtě, platí, že byl auditor schválen. V případě odmítnutí auditora ČNB je záložna povinna oznámit do 15 dnů ode dne odmítnutí ČNB nového auditora.

Plánování auditní zakázky a pokrytí nejvýznamnějších rizik

V první fázi auditu je podstatné správné pochopení a seznámení se s nejdůležitějšími obchodními operacemi, které záložna provádí. Mezi tyto operace patří platební styk a převody peněz, půjčování peněz členům a přijímání vkladů od členů. V rámci jednotlivých obchodních operací je důležité pochopit, jaké informační systémy, aplikace a databáze záložny využívají a jakým způsobem jsou tyto systémy propojeny. Vhodnou pomůckou pro pochopení struktury informačního systému, návaznosti jednotlivých aplikací a zdrojových dat je grafická příprava schématu systému. Znalost jednotlivých toků informací je důležitá pro správné naplánování testování jednotlivých účetních balancí. Vzhledem k vysokému počtu obchodních transakcí je většinou

*Pozor pane kolego, návratnost této investice je velmi problematická.
Kresba: Ivan Svoboda*

celý proces od zachycení požadavku klienta přes vypořádání, zúčtování a následné zaúčtování plně automatizován. Do účetnictví záložny se nejdůležitější údaje transportují právě přes různé obchodní systémy. Abychom se mohli jako auditori vyjádřit ke správným číslům v účetnictví, musíme mít dostatečné ujištění, že v obchodním systému jsou zaznamenány správné a úplné transakce. Dále se musíme ujistit, že kalkulace probíhají dle přednastaveného algoritmu a že jsou tyto údaje správné a včas přeneseny do účetního systému. Nejúčinnější metodou, jak získat ujištění o správnosti dat v takto komplexních systémech, je provedení kontroly nastavení řídicího a kontrolního systému. Pro celý audit záložny je proto vhodnější zvolit strategii, která se zakládá na testování kontrol.

Na základě pochopení hlavních obchodních transakcí je podstatné určit rizikové oblasti a k nim vyhledat kontrolní mechanismy, které mají záložny implementovány tak, aby tato rizika snižovala. Tyto kontrolní mechanismy je potřeba následně ověřit, zda jsou správně nastavené a dostatečně účinné. Testování kontrol by mělo obsahovat jak ověřování kontrol prvního stupně, tak kontrol, které jsou prováděny vedením záložny. Mezi důležité procedury patří kontrola dokladů o provádění pravidelných rekonziliací mezi obchodním a účetním systémem, porovnání výsledků s plánem nebo kontrola čtyř očí, kontrola hierarchie přístupových práv do obchodního systému. Jakékoliv zápisy provedené do obchodního systému by měly být zpětně zjistitelné s jasnou identifikací osoby, která tuto změnu provedla. Dobrým nástrojem jsou také testy průchodnosti celého systému, tzv. testy „walk through“. Při těchto testech se celá transakce simuluje od jejího počátku, čili od vstoupení dat do obchodního systému, přes zpracování až po zaúčtování do účetnictví. Tyto testy jsou přínosné pro ověření správného nastavení systému (např. kalkulace poplatků). Výsledek testu se

porovná s námi očekávanou hodnotou, která může v případě kalkulace poplatku vycházet z ceníkových sazeb. Tím ověříme správnost kalkulace systému i správnost zdrojových dat, které systém využívá. Pro zjištění nedostatků v nastavení vnitřního kontrolního systému se, kromě testování kontrol, osvědčila také kontrola korespondence záložen a zápisů ze zasedání vnitřních komisí. Mezi externí korespondenci patří zejména stížnosti členů a korespondence s ČNB. Hlavními interními zdroji jsou nálezy interního auditu a zápisy ze zasedání kontrolní a úvěrové komise.

Depozita členů družstva

Účetnictví záložny se řídí vyhláškou č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. Depozita jednotlivých členů družstva jsou v účetních výkazech vykazována v pasivech na řádku „Závazky vůči členům družstevních záložen.“ Položka obsahuje závazky z finančních činností včetně naběhlého příslušenství, zejména zůstatky běžných účtů, úsporné vklady, termínové vklady, vkladové certifikáty a vkladní listy členů družstevních záložen. Vklady představují nejvýznamnější položku na straně pasiv a jsou hlavním zdrojem pro financování aktivit záložny. Jako nejúčinnější způsob testování zůstatků na členských účtech se jeví potvrzovací dopisy zasílané přímo členům záložen. Záložny by měly být schopny doložit položkový seznam jednotlivých členských účtů z obchodního systému, jehož suma je odsouhlasitelná na účetní systém. Z odsouhlasené databáze členských účtů se provede výběr vzorku, na který se potvrzovací dopisy zašlou. Z dosavadní praxe je vždy vhodnější uvést do potvrzovacího dopisu částku, kterou chceme potvrdit. Významně to zvyšuje návratnost odeslaných dopisů. Všechny potvrzovací dopisy by měly být odeslány od auditora a směřovány přímo do sídla záložny.

Pojištění depozit

Všechny záložny jsou povinny se účastnit systému pojištění pohledávek z vkladů podle části třinácté zákona o bankách. Ustanovení zákona o bankách, která upravují práva a povinnosti bank vyplývající z účasti v systému pojištění pohledávek z vkladů, se vztahují na záložny obdobně. V současné době jsou na 100 % hodnoty pojištěny veškeré vklady u záložen do výše 50 tis. EUR. Podle nové směrnice přijaté Evropskou radou se minimální limity vyplácených vkladů v roce 2011 zvýší na 100 tis. EUR. Pojištěny jsou veškeré pohledávky z vkladů včetně úroků v české nebo v cizí měně, evidovaných jako kreditní zůstatky na účtech. Roční příspěvek záložny do fondu činí 0,1 % z průměru objemu pojištěných pohledávek z vkladů za předchozí rok, včetně úroků. Průměrný objem pojištěných pohledávek z vkladů záložna propočítává podle stavu pojištěných pohledávek z vkladů k poslednímu dni každého kalendářního měsíce v předchozím roce, a to včetně úroků, na jejichž připsání vznikl vkladateli nárok k témuž dni. Výpočet se provádí v české měně. U pohledávek z vkladů vedených v cizí měně se pro přepočítání na českou měnu použije kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou ke dni, ke kterému je prováděn výpočet. Příspěvek do fondu je banka povinna zaplatit za předchozí kalendářní rok nejpozději do 31. ledna běžného roku. Příspěvek se platí v českých korunách. O nezaplacení příspěvku informuje fond neprodleně ČNB.

Čistý úrokový výnos

Čistý úrokový výnos je hlavním zdrojem výnosů záložny. Čistý úrokový výnos je dán rozdílem mezi úrokovými náklady a úrokovými výnosy. Úrokové výnosy generují záložny zejména z poskytnutých úvěrů svým členům. Záložny investují volné finanční prostředky do rizikovějších obchodů v porovnání s bankovním sektorem a za tyto rizikovější obchody požadují vyšší úrokové sazby. Nastavení úvěrového systému a celého schvalovacího procesu je

zjednodušené v porovnání s bankovním modelem, a proto se záložny soustředí zejména na kvalitu zajištění úvěru. Za obdržený vyšší úrok si záložny mohou dovolit nabídnout svým členům vyšší než standardní úrok na depozitních účtech. Vyšší úrokové sazby jsou hlavním stimulem pro vkladatele, aby si zvolili záložnu místo klasické banky. Dalším úrokovým výnosem mohou být úroky z držení dluhových cenných papírů a krátkých prodejů.

Členové družstva získávají ze svých vkladů úrokový výnos, který je stanoven podle aktuálního ceníku. Úrokové výnosy jsou přímo odvozené od ročního průměrného zůstatku na členských účtech a od ceníkové úrokové sazby. Ověření tohoto zůstatku lze provést pomocí analytického testu, kde se porovnají průměrné roční zůstatky členských vkladů po produktech násobené průměrnou úrokovou sazbou pro daný produkt za poslední dvě účetní období. Vhodné je také sledovat vývoj základních referenčních úrokových sazeb, protože konstrukce úrokové sazby se u některých podnikatelských úvěrů skládá z referenční sazby, většinou to je český PRIBOR. Další možností testování úrokových výnosů z členských depozit je přidání této položky do potvrzovacích dopisů, které se primárně zasílají pro odsouhlasení

konečného stavu členských účtů, jak bylo popsáno.

Poplatkové výnosy

Druhým nejdůležitějším zdrojem výnosů záložen jsou poplatkové výnosy. Výnosové poplatky generují záložny zejména z úvěrových produktů. Poplatky z depozitních produktů nejsou v celkovém součtu příliš významné. Záložny, aby mohly konkurovat bankám, nabízejí většinu služeb spojených s klasickými depozitními účty bez poplatků.

Mezi hlavní úvěrové poplatky patří poplatky za zpracování úvěrové smlouvy, za vedení úvěrového účtu a za schválení úvěrový rámec. Kalkulace těchto poplatků jsou záložnami definovány různými způsoby v cenících. V některých případech se jedná o fixní poplatek, ale většinou je poplatek určen poměrově jako procento z čerpaného objemu úvěru s pevně danou horní hranicí poplatku. Nejvhodnějším způsobem ověření tohoto zůstatku jsou opět analytické testy, při kterých je vhodné porovnat zaúčtované výnosové poplatky v auditovaném období a předešlém období s obchodní aktivitou (počet nově uzavřených úvěrových smluv, celkový objem úvěrových rámců) za poslední dvě účetní období. Při analytickém testu je též důležité posoudit vliv změny výše poplatků v cenících za analyzovaná období na celkové poplatkové výnosy.

Vlastní kapitál záložen

Kapitál družstevní záložny činí nejméně 35 milionů Kč, který představuje základní kapitál, popř. rizikový fond a rezervní fond, jsou-li vytvořeny při založení družstevní záložny. Zapisovaný základní kapitál musí činit nejméně 500 tis. Kč. Dochází proto k situaci, že základní kapitál zaúčtovaný v účetnictví záložen neodpovídá stavu zapsanému v obchodním rejstříku. Tento rozdíl je způsoben neustálou fluktuací jednotlivých členů záložny, kde noví členové navyšují základní kapitál a odcházející členové snižují základní kapitál. Aby nemuselo docházet k neustálým změnám zapsaného základního kapitálu, je zde stanovena tato možnost odlišné prezentace v účetnictví oproti zápisu v obchodním rejstříku.

Členské vklady

Základní kapitál družstevní záložny se skládá z členských vkladů. Členský vklad může být pouze peněžitý a výše základního členského vkladu je pro každého člena stejná. Připouští-li to stanovy a souhlasí-li s tím členská schůze, může člen vložit do základního kapitálu záložny další vklad. Pokud by vložení dalšího členského vkladu do základního kapitálu záložny mělo za následek, že podíl člena na základním kapitálu záložny by převyšil 5 %, může být další členský vklad vložen jen po předchozím souhlasu České národní banky. Například při zřízení účtu u záložny a počáteční investici 5000 Kč se nejprve odečte částka členského vkladu (např. 100 Kč), která je zaúčtovaná do základního kapitálu záložny a částka 4900 Kč je účtována jako závazek vůči členům družstevní záložny, čili disponibilní zůstatek na členském účtu. Při ověření základního kapitálu proto není dostačující odsouhlasení výpisu z obchodního rejstříku, jak je tomu u většiny firem. Odsouhlasení je potřeba provést na základě seznamu jednotlivých členů s výší jejich členských vkladů. V případě, že standardní členský vklad je jedna koruna, tak tento zůstatek

nebude z pohledu auditu významný, a proto nebudou nutné další auditní procedury. V případě, že se výše vkladu pohybuje v několika tisících, potom se může stát, že se tento zůstatek stane významným, a je potom třeba ověřit doložený seznam členů. Vhodným ověřením může být porovnání seznamů za poslední dvě účetní období a identifikace změn (rozdíl mezi počtem nových a odchozích členů) a tento rozdíl porovnat s pohybem v obchodním systému (rozdíl mezi počtem nově otevřených účtů a zrušených účtů). Pokud se jedná o další členské vklady, tyto podléhají souhlasu členské schůze, proto je nejjednodušším ověřením kontrola zápisu z jednání členské schůze.

Vypořádací podíly

Výše vypořádacího podílu je určena poměrem členského vkladu k součtu souhrnu všech členských vkladů. Takto získaný poměr se násobí výší vlastního kapitálu po odečtení výše rizikového fondu a výše rezervního fondu. Pro určení výše vypořádacího podílu je rozhodný stav vlastního kapitálu po odečtení rizikového fondu a rezervního fondu podle řádné účetní závěrky za rok, v němž členství zaniklo. Pouze vypořádací podíly zakládajících členů a členů s dalšími členskými vklady bývají významné z pohledu auditu. U standardních členů je většinou vypořádací podíl nulován proti poplatku za zrušení členství, který bývá vyšší.

Fondy ze zisku

Záložny zřizují ze zákona dva fondy ze zisku. Jsou jimi rizikový fond a rezervní fond. Rizikový fond slouží při svém vzniku ke krytí rizik z poskytování úvěrů a záruk ve výši nejméně 10 % ročního zisku po zdanění, a to až do doby, kdy výše rizikového fondu dosáhne částky nejméně 20 % souhrnu nesplacených úvěrů a záruk poskytnutých družstevní záložnou. Rezervní fond se vytváří ze zisku po zdanění vykázaného v řádné účetní závěrce za účetní období, v němž poprvé se tento zisk vytvoří, a to ve výši nejméně 10 % ze zisku po zdanění. Tento fond se ročně doplňuje o částku určenou ve stanovách, nejméně však o 10 % ze zisku po zdanění, a to až do doby, kdy výše rezervního fondu dosáhne nejméně 20 % základního kapitálu.

Výkaznictví

Záložny podléhají ověření účetní závěrky auditorem. U většiny záložen je součástí závěrky také podrozvaha, která obsahuje převážně poskytnuté přísliby a záruky, přijaté zástavy a zajištění a v případě derivátových obchodů také pohledávky a závazky ze spotových operací, pevných termínových operací a opcí. Položka poskytnuté přísliby a záruky obsahuje všechny budoucí možné závazky k plnění, které účetní jednotce vyplývají zejména z poskytnutých příslibů úvěrů a půjček, z poskytnutých záruk a ručení včetně poskytnutých příslibů k zárukám, z poskytnutých přijetí směnec a z otevření nebo potvrzení akreditivů. Položka přijaté zástavy a zajištění obsahuje zejména přijaté nemovité zástavy, přijaté peněžní zástavy či přijaté zástavy ve formě cenných papírů. Pohledávky ze spotových operací, pevných termínových operací a opcí obsahují pohledávky z operací s úrokovými, měnovými, akciovými, komoditními a úvěrovými nástroji v hodnotách podkladových nástrojů. Účetní jednotka může spotové operace vykázat v příslušné položce aktiv nebo pasiv buď od okamžiku sjednání obchodu nebo od okamžiku vypořádání obchodu. Použitou metodu je třeba důsledně uplatňovat pro každou

skupinu finančních aktiv. Spotové operace, jež jsou vykazovány v příslušné položce aktiv nebo pasiv od okamžiku vypořádání obchodu, se od okamžiku sjednání obchodu do okamžiku vypořádání obchodu vykáží v příslušné podrozvahové položce. Stejně jako u rozvahových položek, musí auditor získat dostatečné ujištění i u podrozvahových. Ověřování podrozvahových položek vychází z ověření rozvahových položek. Například při ověřování úvěrů poskytnutých členům se odsouhlasí celkový kreditní rámec na úvěrovou smlouvu, z obchodního systému zjistíme čerpanou částku – rozvahové aktivum a rozdíl mezi celkovým úvěrovým rámcem a čerpanou částkou je poskytnutý úvěrový příslib – podrozvahové pasivum.

Finanční nástroje

Příloha k účetní závěrce založen navíc oproti nefinančním institucím obsahuje část, která se týká úvěrového a tržního rizika použitých finančních nástrojů. Tato část by měla pokrývat jak kvalitativní, tak kvantitativní informace, které jsou v minimální podobě specifikovány v § 56 a 57 vyhlášky č. 501/2002 Sb. Záložny jsou povinny v příloze popsat u úvěrového rizika především způsoby úvěrového hodnocení dlužníka, způsob tvorby opravných položek k pohledávkám a způsob využívání a sledování hodnoty zajištění v průběhu času. U tržního rizika záložny uvádějí informace o charakteristice operací spojených s tržním rizikem, o účelu použití derivátů, o metodách používaných k měření, sledování a řízení tržního rizika a o frekvenci stresového testování. Mezi kvantitativní informace u úvěrového rizika patří členění majetku podle jednotlivých hlavních odvětví (sektorů), členění majetku podle hlavních zeměpisných oblastí, členění majetku a závazků podle zbytkové doby splatnosti v členění na splatnost do tří měsíců, od tří měsíců do jednoho roku, od jednoho roku do pěti let, nad pět let, výši pohledávek podle členění na standardní, sledované, nestandardní, pochybné, ztrátové, výši pohledávek, které byly během účetního období

restrukturizovány. Dále také záložny uvádějí kvantitativní informace u tržního rizika o jmenovité a reálné hodnotě derivátů v členění podle účelu jejich použití a dále v členění podle různých typů derivátů, o zbytkové splatnosti derivátů v členění podle účelu jejich použití, o přehledu majetku a závazků podle položek rozvahy uspořádaných do skupin podle data smluvní změny úrokové míry nebo data splatnosti podle toho, co nastane dříve, a to v členění do tří měsíců, od tří měsíců do jednoho roku, od jednoho roku do pěti let a nad pět let. V případě, že se jedná o obchod, který nenese informaci o smluvní splatnosti nebo změně sazby, pak je daný objem zobrazen ve sloupci „Nespecifikováno“. Dále záložny uvádějí měnovou pozici, kde jsou aktiva, pasiva a vlastní kapitál rozděleny po měnách.

Ověření řídicího a kontrolního systému

Auditor jednou za tři roky provede ověření řídicího a kontrolního systému záložny, přičemž záložna pro auditora zajistí přehled provedených vnitřních kontrol, které se tohoto ověření týkají. Auditor připravuje tři typy těchto zpráv:

- zprávu o ověření řízení úvěrového rizika,
- zprávu o ověření řízení tržních rizik a rizika likvidity,
- zprávu o ověření řízení operačního rizika.

Obsahy zpráv jsou stanoveny opatřením České národní banky (ČNB) č. 123 ze dne 15. května 2007 a dále pak samostatným dopisem, ve kterém ČNB žádá o provedení kontroly. Zpráva standardně obsahuje popis ověřovaných oblastí, vyhodnocení efektivnosti a účinnosti zavedených kontrolních mechanismů, chybějící kontrolní mechanismy, shrnutí, provedené postupy obsahující také porovnání procesů záložny se standardy ČNB a stanovisko záložny k chybějícím kontrolním mechanismům

Výroční zpráva

Auditor také ověřuje soulad výroční zprávy záložny s účetní závěrkou záložny. Součástí výroční zprávy na rozdíl od nefinančních institucí jsou také údaje o kapitálu. Auditor ověřuje údaje o kapitálu, kapitálových požadavcích a poměrové ukazatele záložny. Záložny průběžně na individuálním základě udržují kapitál minimálně ve výši odpovídající součtu

jednotlivých kapitálových požadavků ke krytí rizik. Pro výpočet jednotlivých kapitálových požadavků záložny používají většinou základní přístupy, které jsou definovány ve vyhlášce ČNB.

Od zahájení plánování auditu až po ověření výroční zprávy je nutné při auditu založen oproti standardním společnostem brát v úvahu zejména regulatorní prostředí a povinnosti vůči ČNB, nastavení řídicího a kontrolního systému, řízení jednotlivých rizik, kapitálovou vybavenost a vývoj na finančních trzích.

Ondřej Pasák

Ing. Ondřej Pasák, ACCA je absolventem Vysoké školy ekonomické v Praze, obor mezinárodní obchod. Je členem Asociace certifikovaných účetních ve Velké Británii (ACCA). Po ukončení studia pracoval v bankovním sektoru se zaměřením na rozvoj úvěrových obchodů. V roce 2005 nastoupil do oddělení auditu společnosti Deloitte a v současné době pracuje na pozici manažera. Po celou dobu se specializuje na bankovní sektor a ostatní finanční instituce.

Vybrané družstevní záložny a jejich auditoři

	Název společnosti	Sídlo společnosti	ÚZ ke dni	Auditor
1.	I. investiční záložna - spořitelni a úvěrni družstvo	Ostrava	31. 12. 2009	RK-AUDIT, spol. s r. o
2.	Záložna CREDITAS, spořitelni družstvo	Olomouc	31. 12. 2009	CR AUDIT s. r. o.
3.	České spořitelni družstvo	Roztoky	31. 12. 2008	VGD - AUDIT, s. r. o.
4.	Družstevni záložna Kredit	Praha	31. 12. 2008	Ing. Václav Svoboda
5.	Družstevni záložna PSD	Praha	31. 12. 2008	Deloitte Audit s. r. o.
6.	Fio, družstevni záložna	Praha	31. 12. 2008	Deloitte Audit s. r. o.
7.	Metropolitni spořitelni družstvo, zkratka MSD	Brno	31. 12. 2007	Ing. Jan Glatt
8.	Moravský Peněžni Ústav - spořitelni družstvo	Praha	31. 12. 2009	KPMG Česká republika Audit, s. r. o.
9.	Peněžni dům, spořitelni družstvo	Uherské Hradiště	31. 12. 2008	ARSM, s. r. o.
10.	Podnikatelská družstevni záložna	Praha	31. 12. 2008	HARD audit, s. r. o.
11.	Citfin spořitelni družstvo	Praha	31. 12. 2008	PKM Audit & Tax s. r. o.
12.	ROYAL CAPITAL družstevni záložna	Praha	31. 12. 2008	Ing. Milan Pavlacký
13.	UNIBON - spořitelni a úvěrni družstvo	Ostrava	31. 12. 2008	DANEPO s. r. o.
14.	AKCENTA, spořitelni a úvěrni družstvo	Hradec Králové	31. 12. 2008	BDO Prima Audit s. r. o.
15.	Vojenská družstevni záložna	Praha	31. 12. 2007	ARSM, s. r. o.
16.	WPB Capital, spořitelni družstvo	Praha	31. 12. 2008	PKM Audit & Tax s. r. o.

Zdroj: www.justice.cz

Účtování a audit úvěrové angažovanosti záložny

Daniela
Hynštová

Spořitelni a úvěrní družstva (dále jen „záložny“) poskytují úvěry svým členům, kterými mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Poskytované úvěry jsou obvykle střednědobé s průměrným

horizontem pět let a úvěry jsou obvykle zajištěné nemovitostí. Záložně vzniká úvěrová angažovanost také z dalších titulů, jako např. debetní zůstatky běžných účtů, maržové úvěry (zálohy na pořízení cenných papírů poskytnuté na dobu delší než třicet kalendářních dnů, pohledávky vzniklé z prodeje cenných papírů s odkladem splatnosti prodejní ceny na dobu delší než třicet kalendářních dnů nebo pohledávky vzniklé z prodeje cenných papírů nevypořádaných do třiceti dnů po stanoveném dni vypořádání).

V následujícím textu se budu zabývat nejprve správným účetním zachycením úvěrové angažovanosti záložny a následně přiblížím auditní postupy týkající se ověřování její úvěrové angažovanosti.

Záložny účtují a vykazují finanční informace podle vyhlášky č. 501/2002 Sb. (dále jen „vyhláška“), tedy podle stejných pravidel jako banky nebo obchodníci s cennými papíry. Vyhláška stanovuje:

- uspořádání a označování položek účetní závěrky a obsahové vymezení položek těchto závěrek;
- účetní metody a jejich použití;
- směrnou účtovou osnovu.

Účtování a vykazování úvěrové angažovanosti záložny můžeme rozdělit do čtyř kroků podle jejich časové posloupnosti. Jedná se o účtování a vykazování:

1. úvěrových příslibů,
2. poskytnutých úvěrů,
3. zajištění,
4. znehodnocení úvěrů.

Účtování a vykazování úvěrových příslibů

V okamžiku podpisu úvěrové smlouvy se záložna zavazuje poskytnout úvěrové prostředky. Mezi podpisem smlouvy a načerpáním úvěru může být časová prodleva i několik měsíců, např. v důsledku dodatečného splnění podmínek pro načerpání úvěru žadatelem (členem záložny). Již v momentě podpisu smlouvy existuje budoucí možný závazek záložny k plnění, tedy úvěrová angažovanost záložny. Tato angažovanost je vykázána v podrozvaze v řádku „Poskytnuté přísliby a záruky“. Vyhláška specificky neřeší, v jaké výši je příslib vykázan ani jak je naloženo se souvisejícími poplatky a úroky. Vypomáháme si tedy analogickým postupem podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS).

Účtování a vykazování poskytnutých úvěrů

V momentě načerpání prostředků členem záložny dochází k odúčtování úvěrového příslibu z podrozvahy a zaúčtování pohledávky za klienty – členy družstevních záložn v rozvaze. K datu poskytnutí úvěru je pohledávka za člena záložny zaúčtována v souladu s § 25 zákona o účetnictví ve jmenovité hodnotě, tedy ve výši poskytnuté jistiny.

K datu účetní závěrky je pohledávka za členem záložny vykázána ve výši nesplacené jistiny a časového rozlišení úroků a poplatků snížené o opravné položky. Podle § 44 citované vyhlášky jsou úroky a poplatky časově rozlišovány metodou efektivní úrokové sazby, tj. za použití úrokové míry, kterou se diskontují očekávané budoucí peněžní toky až do splatnosti nebo nejbližšího data změny úrokové sazby (dále jen „efektivní úroková míra“). Účetní jednotka může použít lineární metodu pro vykázaní úrokových výnosů pohledávek, a to v obdobích mezi jednotlivými splátkami, pokud tato období jsou kratší než jeden rok. V praxi to znamená,

že za předpokladu, že jsou úvěry spláceny na minimálně roční bázi, může účetní jednotka rozlišovat úroky a podobné poplatky lineárně, tedy rovnoměrně. Jelikož produkty poskytované záložnami obvykle splňují toto kritérium stanovené pro splátkový kalendář, časové rozlišování pomocí efektivní úrokové míry nebývá aplikováno. Metoda efektivní úrokové míry není v českých účetních předpisech podrobněji specifikována. V případě, že se záložna rozhodne pro její aplikaci, nabízí se využít ustanovení IFRS, zejména IAS 39, kde jsou definice efektivní úrokové sazby, transakčních nákladů, a IAS 18, kde jsou definovány poplatky, které jsou součástí efektivní úrokové sazby.

Výnosové úroky jsou vykazovány v řádku „Výnosy z úroků a podobné výnosy“. V této položce se vykazují i výnosy z poplatků a provizí, které mají povahu úroků a jsou vypočítávány ve vztahu k částkám pohledávek. Jedná se například o výnosové poplatky hrazené členy záložny v souvislosti s vyhodnocením žádosti o poskytnutí úvěrů (vyhodnocení bonity klienta, kvality zajištění atd.).

Úvěrová pohledávka je odúčtována z rozvahy k datu splacení poskytnutých prostředků. V případě nesplacení pohledávky může záložna přistoupit k odpisu pohledávky za předpokladu, že se jedná o nepromlčenou pohledávku, že úvěrová pohledávka je v plné výši odepsána a věřitel není v konkurzním a vyrovnávacím řízení. Odpis je účtován prostřednictvím výsledovkových účtů a vyazuje se v položce 13 „Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám“.

Odepsaná pohledávka je nadále evidována v podrozvaze v položce 6 „Odepsané pohledávky“ a záložna pokračuje v jejím sledování a vymáhání. Jakékoliv výnosy z pohledávek, které již byly dříve odepsány, jsou účtovány prostřednictvím výnosů a jsou vykázané v položce 12 „Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám“.

a zárukám, výnosy z dřívě odepсанých pohledávek“.

Účtování a vykazování zajištění úvěrů

Úvěry poskytované záložnami jsou velmi často zajištěné nemovitostí, úvěry na obchodování s cennými papíry jsou obvykle zajištěné nakoupenými cennými papíry. Je nutné podotknout, že „klasické spotřebitelské úvěry“ poskytované některými záložnami jsou z konkurenčních důvodů často bez zajištění.

Přijaté nemovité zástavy, přijaté zástavy ve formě cenných papírů, popř. jiné formy přijatých zástav a zajištění (např. ručení třetí osobou, vystavené blanco směnky) jsou vykazány v podrozvaze v položce 10 „Přijaté zástavy a zajištění“. České účetní standardy nestanovují explicitně, v jaké výši je vykazováno zajištění. Účetní standardy pouze stanoví, že pro účely výpočtu opravných položek se zajištění zohlední nejvýše v současné čisté realizovatelné hodnotě zajištění (tj. v hodnotě, kterou obdrží po odečtení nákladů na jeho realizaci) pouze ve výši, která neslouží k zajištění jiných jejich aktiv nebo aktiv třetích osob (mají-li nárok na uspokojení před účetní jednotkou) a maximálně do výše ocenění zajišťovaných aktiv v účetnictví. Je tedy vhodné vykazovat zajištění v této výši. Pro lepší porozumění uvedu krátký příklad: *Pokud tržní hodnota nemovitosti je 1,5 mil. Kč a náklady na prodej nemovitosti jsou 0,1 mil. Kč, je čistá realizovatelná hodnota rovna 1,4 mil. Kč. V případě, že tato nemovitost zajišťuje úvěr ve výši 1,2 mil. Kč, bude zajištění v podrozvaze vykazováno maximálně ve výši úvěru, tedy 1,2 mil. Kč. Pokud bude nemovitost se stejnou čistou realizovatelnou hodnotou zajišťovat úvěr ve výši 1,6 mil. Kč, vykážeme zajištění ve výši 1,4 mil. Kč.*

V praxi se záložny potýkají s problémy souvisejícími s přeceněním zajištění ve formě nemovitostí, a to především v průběhu trvání úvěrového vztahu. V době volatility na trhu nemovitostí může reálná hodnota významně kolísat a ovlivnit tak ocenění zajištění. Pokud vyloučíme

možnost individuálního přecenění, které je velmi nákladné, můžeme hodnotu portfolia nemovitostí přecenit, např. na základě cenové mapy, které se začínají na trhu objevovat. Indikátorem změny může být např. pokles ceny podobných nemovitostí přijatých k zajištění u nově poskytnutých úvěrů.

Účtování a vykazování znehodnocení úvěrů

Pohledávky jsou posuzovány z hlediska návratnosti. Na základě toho jsou vytvářeny k jednotlivým pohledávkám opravné položky. Výše opravných položek se tvoří v souladu s vyhláškou ČNB č. 123/2007 Sb., v platném znění, která upravuje pravidla pro nabytí, financování a posuzování aktiv.

Opravné položky tvořené na vrub nákladů jsou vykázány ve výsledovce v položce „Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám“. V rozvaze jsou opravné položky k pohledávkám z úvěrů vykázány v položce 4 „Pohledávky za klienty – členy družstevních záložen“.

Při stanovení výše opravných položek k aktivům účetní jednotka může zohledňovat jejich zajištění, které je ve formě např. finančního aktiva (cenné papíry), zástavy (např. nemovitosti), přijaté záruky, úvěrového derivátu, pokud současně vyhoví následujícím podmínkám:

- má právní jistotu, že se při selhání dlužníka může ze zajištění uspokojit (např. realizací zástavy, prodejem kolaterálu);
- uspokojení je schopna provést v přiměřeném čase po selhání dlužníka, kterým se rozumí prodlení s platbami úroků, poplatků, jistiny či jejich nezaplacení,
- zajištění zohlední nejvýše v současné čisté realizovatelné hodnotě zajištění (tj. v hodnotě, kterou obdrží po odečtení nákladů na jeho realizaci) pouze ve výši, která neslouží k zajištění jiných jejich aktiv nebo aktiv třetích osob (mají-li nárok na uspokojení před účetní jednotkou) a maximálně do výše ocenění zajišťovaných aktiv v účetnictví.

Při tvorbě opravných položek postupuje družstevní záložna v souladu s vyhláškou č. 123/2007 Sb., v platném znění. Záložna posuzuje, zda došlo ke snížení účetní hodnoty (dále jen „znehodnocení“) jednotlivých pohledávek nebo portfolia pohledávek s obdobnými charakteristikami vzhledem k úvěrovému riziku (dále jen „portfolium stejnorodých pohledávek“).

Záložny ve většině případů stanovují ztrátu ze znehodnocení pohledávky tak, že rozdíl mezi jistinou pohledávky zvýšenou o naběhlé příslušenství a zajištěním dané pohledávky násobí koeficientem:

- 0,01 v případě sledované pohledávky,
- 0,2 v případě nestandardní pohledávky,
- 0,5 v případě pochybné pohledávky,
- 1,0 v případě ztrátové pohledávky.

Je-li ztráta záložny ze znehodnocených pohledávek vyšší, může záložna zvýšit koeficient, tak, aby u:

- sledované pohledávky byl nižší než 0,2,
- nestandardní pohledávky byl nižší než 0,5,
- pochybné pohledávky byl nižší než 1,0.

Vyhláška umožňuje záložnám ztrátu ze znehodnocení stanovit také pomocí diskontování očekávaných budoucích peněžních toků a statistických modelů.

Pokud záložna používá diskontování očekávaných budoucích peněžních toků, ztrátu ze znehodnocení pohledávky stanovuje jako rozdíl mezi účetní hodnotou pohledávky a současnou hodnotou očekávaných budoucích peněžních toků z pohledávky diskontovaných původní efektivní úrokovou mírou; původní efektivní úroková míra je efektivní úroková míra zjištěná v okamžiku vzniku pohledávky.

Použití statistických modelů předpokládá vytvoření z hlediska počtu dostatečně velkých portfolií

jednotlivě nevýznamných stejnorodých pohledávek pro zajištění statistické významnosti ztrát. Statistické modely tak kladou velké nároky na zdrojová data, zejména na historická pozorování ztrát. Vzhledem k nedostatečným časovým řadám nebývá metoda statistických modelů pro výpočet opravných položek záložnami využívána (na rozdíl od bank).

K podrovným pohledávkám (např. neodvolatelným příslibům) tvoří záložna rezervy podle stejného principu jako výše popsané opravné položky. Rezerva se tvoří na vrub nákladů v účtové skupině 65 se souvztažným zápisem ve prospěch účtu v účtové skupině 54 Rezervy. Použití rezervy se účtuje ve prospěch výsledkových účtů se souvztažným zápisem na vrub účtu v účtové skupině 54 Rezervy. Je-li použití rezervy nižší než její tvorba ke stanovenému účelu, nepoužitá část rezervy se rozpustí pro nepotřebnost ve prospěch výnosů.

Auditní postupy k ověřování úvěrové angažovanosti

Cílem auditu je ověřit účetní závěrku záložny, tj. rozvahu ke konci účetního období, výkaz zisku a ztráty a přehled o změnách vlastního kapitálu za rok končící k tomuto datu a přílohu této účetní závěrky včetně popisu použitých významných účetních metod, a vydat výrok, zda účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz finanční pozice záložny ke konci účetního období a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k tomuto datu v souladu s českými účetními předpisy.

V rámci ověřování úvěrové angažovanosti musí auditor zvolit takové postupy, aby výše zmíněnému cíli vyhověl a získal přiměřené ujištění, že vykázaná úvěrová angažovanost podává věrný a poctivý obraz.

Základní auditorské postupy jsou následující:

- 1) analýza rizik;
- 2) testování kontrol;
- 3) testy věcné správnosti.

Analýza rizik

Auditor provádí prvotní analýzu rizik na základě porozumění fungování úvěrového cyklu v rámci záložny

včetně porozumění jejímu kontrolnímu prostředí.

Pro úplnou diagnostiku rizik souvisejících s auditem úvěrové angažovanosti potřebuje auditor porozumět tomu, jak jsou jednotlivé transakce iniciovány, zaúčtovány, procesovány a vykazovány, a jaké kontrolní mechanismy záložna implementovala. Jedná se o porozumění zejména následujícím procesům a odpovídajícím kontrolním mechanismům:

- **Vznik úvěrového vztahu**

Auditor by se měl zabývat tím, jak jsou analyzováni/schvalováni žadatelé o úvěr, jaké jsou mechanismy zajišťující, že úvěrová dokumentace je kompletní a právně vymahatelná, jak jsou zachycovány v účetní evidenci úvěrové přísliby, jakým způsobem účtuje záložna o poplatcích souvisejících s poskytnutím úvěru (origination fee).

- **Poskytnutí úvěru = výplata finančních prostředků**

Auditor by se měl zabývat tím, zda výplata finančních prostředků probíhá pouze a jen k podepsaným smlouvám, zda jsou všechny výplaty správně zaúčtovány a ve správném období a zda zaúčtované úvěry představují pouze a jen vyplacené úvěry.

- **Průběh splácení úvěrů**

Auditor se zabývá tím, zda veškeré přijaté platby jsou zpracovány a zaúčtovány ve správném období, zda zaúčtované splátky úvěrů představují skutečně přijaté finanční prostředky, a dále se zajímá o to, jak záložna účtuje o poplatcích vybíraných v průběhu úvěrového vztahu (např. poplatky za opožděné platby).

- **Výpočet úrokových výnosů**

Auditor by si měl klást otázky, zda jsou úroky správně spočtené, časově rozlišené a zaúčtované pro všechny úvěry, zda jsou úroky zaúčtované ve správném období a jaký je přístup záložny při účtování úroků u úvěrů se selháním.

- **Sledování úvěrových rizik**

Auditor by se měl zajímat o to, zda jsou úvěrová rizika pravidelně analyzována/vyhodnocována pro všechny úvěry, tedy zda dochází k pravidelnému přehodnocení

schopnosti dlužníka splácet, která se následně promítá v odpovídající klasifikaci dlužníka, zda je reálná hodnota zajištění pravidelně aktualizována, zda jsou sledována překročení úvěrových limitů, zda záložna implementovala procesy k adekvátnímu vymáhání pohledávek po splatnosti.

Dále by se auditor měl zabývat tím, jak záložna přistupuje k úvěrům, jejichž účetní hodnota je vyšší než zpětně získatelná hodnota, tedy k ohroženým pohledávkám. Důležité je porozumět tomu, jak záložna identifikuje pohledávky, u kterých jsou nedoplatky, zda informační systémy záložně umožňují plošnou identifikaci pohledávek po splatnosti, jaký je následný dopad na klasifikaci pohledávky, zda je klasifikace uplatňována konzistentně pro všechny úvěrové produkty klienta (např. úvěr, povolený debet na běžném účtu atp.).

V neposlední řadě by se auditor měl zajímat o to, jakým způsobem záložna analyzuje ztráty u jednotlivých úvěrů a promítá je prostřednictvím opravných položek/rezerv do účetnictví. Auditor zkoumá metodu tvorby opravných položek, jakým způsobem vedení záložny ověřuje dostatečnost a adekvátnost výše zaúčtovaných opravných položek/rezerv, zda pro účely zjištění ztráty z úvěru dochází k pravidelnému srovnání mezi zůstatkem úvěru a realizovatelnou hodnotou zajištění atp.

Pro účely zmíněné analýzy rizik může auditor vycházet zejména z vnitřní předpisové základny záložny a z cíleného dotazování vedoucích zaměstnanců zejména pobočkové sítě, úvěrového oddělení, útvaru vymáhání, řízení úvěrových rizik a účetnictví.

Testy kontrol

Auditor přistupuje k testům kontrol, pokud vyhodnotí, že kontrolní mechanismy pokrývající riziko materiální chyby mohou fungovat efektivně nebo, že testy věcné správnosti samotné neumožní auditorovi získat přiměřené auditní ujištění.

V rámci auditu úvěrové angažovanosti je žádoucí testovat operativní efektivnost kontrol, neboť úvěrová angažovanost je tvořena velkým počtem jednotlivých úvěrů a provádět samotné testy věcné správnosti může být velmi časově náročné.

Na druhé straně je nutné zvážit celkové kontrolní prostředí v rámci dané záložny, zda její velikost umožňuje odpovídající rozdělení pravomocí a zavedení kontrolních mechanismů.

Na základě analýzy rizik zmíněné v předchozím bodě auditor identifikuje kontrolní mechanismy, které pokrývají riziko materiální chyby a u kterých hodlá testovat operativní efektivnost. Kontroly můžeme rozdělit následovně:

- kontroly prováděné vedením záložny (např. vedení reviduje metodiku opravných položek, vyhodnocuje celkovou výši opravných položek, reviduje předpoklady použité k ocenění zajištění, kriticky hodnotí seznam sledovaných klientů, nastavuje metodiku klasifikace pohledávek, případně interního ratingu, analyzuje výnosové úroky/poplatky ve srovnání s rozpočtem, schvaluje vzory úvěrových smluv, monitoruje stížnosti zákazníků);
- sesouhlasení (např. pravidelné sesouhlasení úvěrové evidence na účetnictví; sesouhlasení suspensních a přechodných účtů);
- kontroly prováděné na úrovni dílčích transakcí (např. úvěrový pracovník provádí analýzu bonity klienta a analýzu poskytnutého zajištění vzhledem k požadované částce úvěru ještě před uzavřením úvěrové smlouvy, před podpisem smlouvy vyplní kontrolní dotazník ověřující, že obdržená dokumentace je kompletní. Zaměstnanec oddělení prověřuje, že data v systému jsou zadána v souladu s originální dokumentací, osoba zodpovědná za výplatu úvěru se ujistí, zda záložna obdržela všechny požadované doklady);
- kontroly v rámci IT (např. úvěrový systém generuje splátky v souladu se splátkovým kalendářem, správně rozdělují splátku jistiny a úroku, pouze oprávnění zaměstnanci mají přístup do úvěrového

systému a mohou provádět výplatu prostředků).

Testy věcné správnosti

Auditor zvolí takové testy věcné správnosti, aby dosáhl přiměřeného auditního ujištění u významných transakcí, u významných účetních zůstatků a informací zveřejňovaných v příloze k účetním výkazům. V rámci testů věcné správnosti u úvěrové angažovanosti záložny je možné získat ujištění na základě následujících postupů:

- provést sesouhlasení dat úvěrového systému s účetními zůstatky;
- testovat adekvátnost účetních pravidel týkajících se zúčtování výnosů a oceňování úvěrů (tvorba opravných položek) včetně analýzy dopadů z případných meziročních změn;
- prověřit úvěrovou dokumentaci k vybraným úvěrovým případům (zejména prověřit, že data jsou správně zadána do úvěrového systému - úroková sazba, úvěrový příslib, jistina, splátkový kalendář, zajištění, poplatky, ověřit výši naběhlých úroků a poplatků v souvislosti s úvěrem a vyhodnotit správnou klasifikaci klienta) – je to jeden z nejdůležitějších kroků, kdy se auditor může přesvědčit o kvalitě dat v úvěrovém systému;
- testovat opravné položky, to je provést obvykle analytický test podle účetní metody aplikované záložnou; v případě používání

metody koeficientů podle ČNB testovat na základě zůstatku úvěrů podle klasifikace a koeficientů stanovených ČNB;

- testovat poplatky, to je provést obvykle analytický test podle typu úvěrů a poplatků obvykle na základě počtu úvěrů zprocesovaných během účetního období (originati-on fee), počet úvěrů, které záložna vede ve své evidenci a na základě průměrného poplatku;
- testovat výnosové úroky, to je provést obvykle analytický test podle ročního průměrného zůstatku úvěru a vážený průměr úrokové sazby během stejného období;
- testovat suspensní účty, tj. identifikovat suspensní účty z hlavní knihy a na základě rozhovoru se záložnou, detailně testovat sesouhlasení suspensních účtů a analýzu jejich stáří, prověřit vybrané položky ze sesouhlasení na podpůrnou dokumentaci;
- testovat neobvyklé transakce v hlavní knize;
- ověřit informace zveřejňované v příloze k účetním výkazům.

Na základě provedených auditních prací v předchozích bodech by auditor měl znovu zvážit, jestli byla jeho prvotní analýza rizik úplná a zda jsou provedené procedury dostatečné k tomu, aby mohl udělat závěr týkající se úvěrové angažovanosti záložny.

Setkáváme se např. s tím, že kontrolní mechanismy jsou popsány

A hrome, samý dluhopis!

Kresba: Ivan Svoboda

v souboru vnitřních předpisů záložny, ale nejsou vždy plně implementovány, případně nefungují efektivně. Jedná se např. o situaci, kdy vnitřní směrnice stanovují povinnost provést jednou za rok analýzu finanční situace korporátních členů záložny a vyhodnotit jejich klasifikaci. Při testech kontrol však zjistíme, že taková analýza probíhá v delším než ročním období. Klasifikace členů záložny má přímý dopad na ocenění úvěrové angažovanosti, tedy na tvorbu opravných položek a rezerv. V takovém případě je potřeba zvážit dodatečné procedury k ověření ocenění úvěrů. Lze například provést speciální prověrku členů záložny z odvětví, které se potýká s problémy.

Vyhodnocení dostatečnosti a vhodnosti zvolených auditních procedur je nezbytnou součástí auditorských prací k získání auditorova ujištění.

Závěr

Audit úvěrové angažovanosti je pro celkový audit záložny klíčový: zůstatek úvěrového portfolia je obvykle významný a změny v ocenění úvěrů se přímo promítají do výsledku záložny. Zároveň ověření zůstatku vyžaduje jak prověření velkého množství dat, která jednotlivě nemusí být významná, avšak kumulativní efekt je materiální, tak velkou míru úsudku, např. při auditu opravných položek. Výše zmíněný postup představuje pouze

návrh, jakým způsobem lze přistoupit k auditu úvěrového portfolia záložny. Zůstává na uvážení každého auditora, jak vyhodnotí rizika a jak se na ně rozhodne reagovat.

Daniela Hynštová

Ing. Daniela Hynštová, ACCA

Manažerka v oddělení auditu společnosti Deloitte, kde pracuje od roku 2002. Specializuje se na poskytování auditních a neauditních služeb finančním institucím v České republice a v Evropě. Má rozsáhlé zkušenosti s výkaznictvím podle českých a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a s regulací pro finanční instituce.

Nebankovní finanční instituce – – daňová problematika

Stanislav Machek

Úvod

Daňová problematika u nebankovních finančních institucí je velmi bohatá a v mnoha aspektech specifická, ačkoliv zde najdeme řadu styčných bodů zejména s daňovými oblastmi řešenými v komerčních bankách. Pro ilustraci rozmanitosti daňové problematiky se zaměříme na tři typy subjektů – poskytovatele spotřebitelských úvěrů, družstevní

Štěpán Karas

záložny a směnárny. Tyto subjekty hodnotíme především z pohledu daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty.

Z hlediska daně z příjmů je třeba mít již na počátku v povědomí úzkou provázanost s účetnictvím. Na správné daňové posouzení bude mít vliv samotné účetní zachycení jednotlivých transakcí.

Tento fakt je ještě umocněn skutečností, že zákon o daních z příjmů zakotvuje požadavek vycházet při stanovení základu daně z výsledku hospodaření bez vlivu Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS). Některé společnosti mohou sestavovat účetní závěrku právě podle IFRS. Toto tedy bude představovat pro společnosti další zvýšení náročnosti přípravy daňových příznání apod.

Společnosti poskytující spotřebitelské úvěry

Pokud bychom se chtěli zaměřit na daňové oblasti, které jsou specifické z pohledu společností poskytujících spotřebitelské úvěry, můžeme pro lepší uchopení problematiky vyjít ze samotného předmětu podnikání.

Tento typ společností obvykle poskytuje úvěry širšímu spektru klientů než bankovní ústavy, ale často za vyšší úroky a s využitím tvrdších sankčních prostředků. Z toho vyplývá, že tyto společnosti budou vykazovat velké množství úrokových výnosů, výnosů ze smluvních sankcí, opravných položek k pohledávkám apod.

Opravné položky

První oblastí, na kterou bychom se chtěli v této souvislosti zaměřit, je tvorba a rozpouštění daňové účinných opravných položek. Právě tato oblast je u těchto poplatníků velice významná, protože společnosti vykazují poměrně velké množství pohledávek po splatnosti, nedobytných pohledávek apod.

Obecné podmínky pro tvorbu daňových opravných položek jsou obsaženy v ustanoveních § 1 – 4 zákona o rezervách. Dále pak mohou všichni poplatníci tvořit opravné položky např. k pohledávkám v konkurzu, tzv. časové opravné položky apod. Tato problematika se však týká všech poplatníků, a proto, že se nejedná o specifikum společností poskytujících spotřebitelské úvěry, nebudeme se jí dále věnovat.

Pokud však společnost poskytující spotřebitelské úvěry splní zákonem stanovené podmínky a stane se tzv. „ostatní finanční institucí“, může využít speciálních ustanovení zákona o rezervách, která jí umožní další daňově účinnou tvorbu opravných položek.

Ostatními finančními institucemi rozumíme právnické osoby, které splňují podmínky týkající se živnostenského oprávnění, výše základního kapitálu a zejména, že výnosy z poskytnutých úvěrů dosáhnou alespoň jedné poloviny celkových výnosů v příslušném zdaňovacím období.

Ustanovení zákona o rezervách obecně umožňuje ostatním finančním institucím tvořit daňově účinné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám vzniklým z úvěrů

nebo půjček, které byly poskytnuty fyzickým osobám s bydlištěm na území členského státu Evropské unie na základě smlouvy o úvěru nebo smlouvy o půjčce. V některých případech je tvorba opravných položek vyloučena (např. u pohledávek vzniklých mezi spojenými osobami apod.).

Celá problematika tvorby opravných položek je poměrně rozsáhlá a podrobný popis by přesáhl rozsah tohoto článku. Níže proto uvedeme jen stručný nástin.

Opravné položky k pohledávkám z úvěrů bez příslušenství se tvoří k základu, kterým je (zjednodušeně řečeno) průměrný stav rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek z úvěrů bez příslušenství. Maximální limit tvorby je poté odstupňován podle výše základního

kapitálu od 0,2 % do 1,5 % z výše uvedeného základu.

Dále existuje možnost tvořit opravné položky až do výše 100 % v případě pohledávek k nepromlčeným pohledávkám vzniklým z úvěrů, pokud rozvahová hodnota nepřekročí částku 30 tis. Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než 12 měsíců. Zároveň však celková hodnota pohledávek bez příslušenství vůči témuž dlužníkovi nesmí přesáhnout částku 30 tis. Kč.

Závěrem bychom ještě doplnili, že existuje možnost tvořit opravné položky k nepromlčeným pohledávkám z titulu příslušenství, a to až do výše 100 %.

Smluvní sankce

Společnosti poskytující spotřebitelské úvěry realizují v praxi poměrně značnou část výnosů z titulu smluvních sankcí, jimiž pro účely tohoto článku rozumíme smluvní pokuty, úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů.

Na toto pamatuje i zákon o daních z příjmů a stanovuje pro výnosové smluvní sankce speciální režim, který lze stručně shrnout slovy „zdaňování na cash bázi“, jak je popsáno dále.

Pro účely stanovení základu daně se výsledek hospodaření snižuje o rozdíl, o který smluvní sankce zúčtované ve prospěch výnosů převyšují přijaté částky v tomto zdaňovacím období.

Následně, pokud byl výše uvedeným způsobem snížen výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích, je nutné o přijaté úhrady smluvních sankcí zvýšit výsledek hospodaření v období, kdy dojde k jejich zaplacení.

Zákon o daních z příjmů rovněž stanovuje podrobný režim, jak postupovat v případech, jako je postoupení pohledávky, vzájemný zápočet, zánik pohledávky apod. Těmito speciálními případy se však již nebudeme dále zabývat.

U smluvních sankcí je třeba zmínit ještě dopad na odloženou daň.

Částky, o které si poplatník snížil základ daně, totiž představují dočasný rozdíl, ze kterého vzniká odložený daňový závazek. Vzhledem k objemům se velice často jedná o položku, která má materiální dopad na výkazy společnosti. Na toto je nutné pamatovat při výpočtu odložené daňové pohledávky nebo závazku.

Provázanost s jinými finančními produkty

Mnohé společnosti poskytující spotřebitelské úvěry se však nezaměřují pouze na jedinou činnost. Často poskytují i jiné finanční produkty – zejména finanční a operativní leasing. Samotná problematika leasingu je značně rozsáhlá a věnovala se jí detailně řada již publikovaných článků. V této části bychom se proto spíše zaměřili na to, jak se tyto činnosti vzájemně ovlivňují, a jaké jsou daňové dopady.

Jak je uvedeno výše, společnost musí pro tvorbu opravných položek splnit podmínku, že výnosy z poskytnutých úvěrů dosáhnou alespoň jedné poloviny celkových výnosů. S tímto souvisí i další negativní dopad vyplývající ze samotného účetního zachycení leasingu. Podle českých účetních standardů se účtuje celá částka splátky finančního leasingu do výnosů a ne pouze úroková složka, jak je obvyklé dle IFRS. Z tohoto vyplývá, že dopad finančního leasingu na výnosy je výrazně vyšší než v případě, kdy účtujeme pouze úroky z poskytnutého úvěru. Jinými slovy, pokud by si chtěla společnost zachovat možnost tvorby opravných položek k pohledávkám z úvěrů (tj. dosáhnout jedné poloviny výnosů z poskytnutých úvěrů na celkových výnosech), musela by např. na jednu smlouvu o finančním leasingu osobního automobilu uzavřít více úvěrových smluv na financování několika srovnatelných automobilů.

Z tohoto důvodu někdy společnosti zvažují např. rozdělení aktivit poskytování úvěrů a leasingu do dvou různých společností.

Obecné principy DPH

Předtím, než se zaměříme na specifika DPH u vybraných typů společností, shrňme některé společné znaky, se kterými se u těchto společností z hlediska DPH setkáváme. Ať již je hlavní činností poskytování úvěrů, přijímání vkladů nebo směnárenská činnost, vždy se jedná o finanční služby osvobozené od DPH bez nároku na odpočet. Tento koncept znamená, že ačkoliv u uvedených činností nevzniká povinnost uplatnit DPH, u vstupů, které s těmito službami souvisejí, není možné DPH nárokovat. DPH, která je zaplacená jako součást ceny těchto vstupů, tak tvoří součást nákladů.

Jak ukážeme dále, hlavní činnosti jsou v praxi často doplněny o některé doplňkové služby nebo transakce, které již nelze považovat za finanční služby osvobozené od DPH, ale je třeba u nich DPH uplatnit. Současně je ovšem možné odpočítat DPH u vstupů, které lze k těmto zdaňovacím transakcím přiřadit. Kombinace osvobozených a zdanitelných činností pak vede k tomu, že tyto společnosti pro účely DPH obvykle počítají a uplatňují tzv. koeficient. Tento koeficient je v zásadě poměr, v jakém jsou uskutečňovány zdanitelné činnosti. U vstupů, které souvisejí s oběma typy činností, pak není možné uplatnit nárok na odpočet DPH v plné výši, ale pouze zkrácený tímto koeficientem. Příklad použití koeficientu ukážeme na závěr této části.

Poskytování úvěrů a provázanost s dalšími činnostmi

Nyní se již plně zaměříme na společnosti poskytující spotřebitelské úvěry. Jak jsme naznačili výše, je poskytování úvěrů osvobozeno od DPH. Velmi často jsou ovšem spotřebitelské úvěry kombinovány s jinými formami financování, zejména s leasingem. Leasing, ať finanční nebo operativní, je z hlediska DPH zdanitelným plněním, a vzniká tedy povinnost u něj uplatňovat DPH.

Ačkoliv variant leasingu je celá řada, pro účely DPH je stěžejní rozlišit zejména dvě následující: leasingový

vztah, na jehož základě má nájemce povinnost po ukončení leasingového vztahu odkoupit předmět financování, a ostatní formy leasingu, kdy nájemce má buď pouze možnost předmět financování odkoupit, nebo vždy předmět leasingu vrací pronajímateli. V prvním případě se odvádí DPH z celé hodnoty leasingu při předání předmětu financování, v druhém pak po jednotlivých splátkách, které platí nájemce.

Druhou oblastí, která u spotřebitelských úvěrů přináší pro DPH řadu problematických otázek, jsou zajišťovací převody vlastnického práva a nakládání s předměty financování, které jsou zabaveny dlužníkům. Samotné zřízení zajišťovacího převodu vlastnického práva není obecně považováno za plnění z hlediska DPH (DPH se tedy neuplatňuje). Následné zabavení předmětu financování a jeho prodej pak už ale představují dodání zboží, tedy transakce, které jsou předmětem uplatnění DPH. U těchto transakcí se pak lze setkat s širokou škálou variant uplatnění DPH.

Z těchto dvou příkladů je zřejmé, že u společností, které poskytují spotřebitelské úvěry, se lze s činnostmi podléhajícími DPH setkat velmi často.

Další kategorií, kterou je z hlediska DPH třeba posuzovat samostatně, jsou již zmíněné smluvní sankce. Tyto částky za určitých podmínek nejsou předmětem DPH a nevstupují ani do výpočtu koeficientu.

Příklad využití koeficientu

Názorně nyní ukážeme také příklad využití koeficientu. Předpokládejme, že společnost poskytuje leasing a spotřebitelské úvěry, přičemž hodnota leasingu z celkových činností je 70 % a spotřebitelských úvěrů 30 %. Koeficient společnosti je tedy 70 %. Pokud společnost pořídí informační systém, který využívá jak pro leasing tak pro úvěr, může DPH na vstupu u tohoto informačního systému odpočítat pouze v poměru 70 %.

Na výše uvedeném příkladu je patrné, že pro odpočet DPH s využitím koeficientu je neméně důležité také ohodnocení jednotlivých činností. U finančních služeb je toto

ohodnocení pro účely DPH často specifické a nemusí odpovídat účetnímu zachycení těchto činností.

Družstevní záložny

Daňová problematika družstevních záložen je v některých ohledech podobná společnostem poskytujícím spotřebitelské úvěry.

Daň z příjmů

U družstevních záložen přichází v úvahu opět tvorba opravných položek obdobným způsobem, jako je popsáno výše v kapitole týkající se společností poskytujících spotřebitelské úvěry. Pouze maximální limit tvorby se nerozděluje podle výše základního kapitálu, ale činí vždy 1,5 % z průměrného stavu rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek z úvěrů bez příslušenství.

Dále je třeba zmínit, že příjmy družstevních záložen (zákon o daních z příjmů používá terminologii „společitelská a úvěrní družstva“) z úroků a jiných výnosů z vkladů u bank jsou osvobozeny od daně z příjmů právnických osob. V této souvislosti je nutné uvést i další ustanovení zákona o daních z příjmů týkající se daňové uznatelnosti souvisejících nákladů. Obecně je totiž nutné považovat za daňově neúčinné náklady, pokud souvisejí s výnosy osvobozenými.

Poplatník, kterému vzniknou náklady související se zdanitelnými příjmy, a příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny, může požádat příslušného správce daně o vydání rozhodnutí o závazném posouzení, zda za příslušné zdaňovací období způsob jeho rozdělení jím vynaložených nákladů odpovídá ustanovením zákona o daních z příjmů.

Pro úplnost ještě uvedme, že podání žádosti o závazné posouzení podléhá správnímu poplatku ve výši 10 tis. Kč.

Daň z přidané hodnoty

Z hlediska DPH jsou obě hlavní činnosti družstevních záložen – přijímání vkladů a poskytování úvěrů – finančními činnostmi, které jsou osvobozené od DPH. V rámci dalších činností

družstevních záložen se pak sice mohou vyskytovat transakce, které podléhají DPH, ale jejich charakter je zpravidla spíše nahodilý nebo doplňkový. Takovými transakcemi mohou být např. telekomunikační služby související s používáním elektronického bankovníctví nebo poskytování informací.

V mnoha případech může dojít k tomu, že družstevní záložna nemá kromě hlavní činnosti osvobozené od DPH jiné transakce. Jelikož až na výjimky není možné registrovat společnost jako plátce DPH, nemusejí být často družstevní záložny plátcí DPH, pokud tato společnost poskytuje pouze osvobozená plnění. Ačkoliv jim tímto odpadá vedení jakékoliv DPH evidence a plnění dalších souvisejících povinností, veškerá DPH, kterou zaplatí dodavatelům, vstupuje přímo do nákladů.

Směnárný

Posledním typem subjektů, na které bychom se v našem článku rádi zaměřili, jsou směnárný.

Daň z příjmů

Z pohledu daně z příjmů právnických osob není pro směnárný stanovený žádný speciální režim. Jak je však uvedeno výše, bude zde vystupovat do popředí zejména úzká provázanost s účetnictvím.

V praxi budou směnárný vykazovat poměrně velké množství kurzových rozdílů vyplývajících ze samotné podstaty jejich podnikání. V této souvislosti je dobré připomenout,

že kurzové rozdíly zaúčtované v souladu s účetními předpisy na vrub nákladů nebo ve prospěch výnosů, a to jak v průběhu roku, tak k rozvahovému dni, jsou součástí základu daně bez ohledu na to, k jakému nákladu se vztahují.

Daň z přidané hodnoty

Obdobně jako v ostatních případech uvedených výše je směnárenská činnost z hlediska DPH považována za osvobozenou od DPH. Zaměříme se dále na dvě specifika, se kterými se lze u směnáren setkat. Jsou to zákazníci ze zemí mimo EU a ohodnocení směnárenské činnosti.

Zákazníky směnáren jsou často osoby ze zahraničí. Pokud je směnárenská služba (obdobně jako další finanční činnosti) poskytnuta osobě ze státu mimo EU, je možné uplatnit jednu z výjimek DPH legislativy, a to v tom smyslu, že ačkoliv se jedná o službu osvobozenou od DPH, její poskytovatel může u souvisejících vstupů uplatnit nárok na odpočet DPH. Zároveň tyto služby pro osoby ze zemí mimo EU vstupují do koeficientu stejně, jako kdyby se jednalo o služby podléhající DPH, a mají tedy na vyšší koeficientu pozitivní dopad.

Jelikož značnou část příjmů získávají směnárný díky rozdílným ve směnných kurzech, podléhá ohodnocení směnárenské činnosti pro účely DPH speciálním pravidlům. Směnárný by v tomto ohledu neměly vycházet pouze z poplatků, které zákazníkům účtují, ale z celkového hospodářského výsledku dosaženého z těchto služeb. Ohodnocení směnárenské činnosti pro účely DPH se tak zpravidla skládá ze dvou složek – z výše poplatku, který je zákazníkovi účtován, a z kurzového zisku (eventuálně ztráty), který vzniká z důvodu uplatnění rozdílných směnných kurzů.

Shrňme nyní obě uvedená specifika na příkladu. Směnárna poskytuje během roku směnárenské služby pro turisty. Z údajů systému směnárný lze zjistit a prokázat, že z činností pro turisty z EU dosáhla zisku v celkové výši

500 a z činností pro turisty ze zemí mimo EU dosáhla zisku 300. Koeficient směnárný by tedy měl být 37,5 % (300/800) a DPH u vstupů, které souvisejí s oběma druhy zákazníků, lze odpočítat pouze v tomto poměru.

Shodně jako u ostatních nebankovních finančních institucí se můžeme také v případě směnáren setkávat s dalšími doplňkovými činnostmi, které mohou podléhat DPH. Dopad těchto činností na odpočet DPH a stanovení koeficientu jsme již podrobněji diskutovali výše.

Závěr

Daňová problematika u nebankovních finančních institucí je poměrně obsáhlá a komplikovaná, což je způsobeno jednak vlivem účetního zachycení a jednak speciální úpravou v zákoně o daních z příjmů, zákoně o dani z přidané hodnoty a zákoně o rezervách.

Stanislav Machek
Štěpán Karas

JUDr. Stanislav Machek je senior konzultantem v daňovém a právním oddělení společnosti Deloitte v České republice. Je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V oboru daňového poradenství působí od roku 2003. Specializuje se na poskytování služeb spojených s daní z příjmů právnických osob a daňovým plánováním pro finanční instituce. Stanislav Machek je registrovaným daňovým poradcem.

Mgr. Ing. Štěpán Karas je manažerem v oddělení nepřímých daní Deloitte České republika. Specializuje se na poradenství pro nadnárodní i české společnosti zejména v sektoru finančních služeb. Během svého působení u společnosti Deloitte získal zkušenosti v oblasti převodních cen a v rámci půlročního působení v londýnské kanceláři Deloitte v týmu, který se specializuje na DPH pro finanční instituce. Štěpán Karas je registrovaným daňovým poradcem v České republice.

Provádějte audity efektivněji!

Léto je ideálním obdobím na vyhodnocení efektivity práce při provádění auditů za rok 2009. Zkuste přitom vzít v úvahu také možnost nasazení moderního nástroje, který Vaši práci usnadní a přispěje k úspoře času i nákladů.

Efektivnější audity? Opravdu to funguje!

Usnadněte si práci a vyzkoušejte nástroj

► Technicky moderní řešení Faust se jednoduše instaluje, spravuje i používá.

► Faust se soustavně vyvíjí a respektuje přání svých uživatelů.

► Dejte na doporučení Vašich kolegů, kteří Faust používají. Mnoho z nich si prošlo i zkušeností s konkurenčními produkty.

► Objednejte si prezentaci systému Faust zdarma na www.fragaria.cz/kontakty.

Je nová regulace finančního systému na obzoru?

Luděk
Niedermayer

Kombinace hluboké ekonomické krize odstartované problémy ve finančním sektoru s krizí fiskální, které se naštěstí zatím omezují na země Evropské unie, vytváří situaci, kdy politici méně než

v minulosti váhají nad dramatickou změnou regulace či dokonce architektury finančních trhů. Jak ukázaly poslední týdny, snad jediná shoda mezi politiky (a zejména jejich voliči) je v tom, že změny musí být razantní a finančníci by se v budoucnu měli mít „méně dobře“. Za tím vším se pochopitelně skrývá snaha ochránit ekonomiku od budoucích krizí rozpoutaných právě „přehmaty“ ve směřování odvětví, jejíž schopnost efektivně alokovat do ekonomiky kapitál je pro růstové perspektivy každé ekonomiky zcela klíčová.

Dohoda na cíli jistě existuje, ale kontrastuje s ní rozdílnost způsobu hledání toho, jak. Proto nejen finančníci (a akcionáři finančních institucí), ale i občané sledují na stránkách denního tisku či v prohlášeních politiků nejméně tři rozdílné cesty, kterými se snahy o „bezpečnější budoucnost“ ubírají. Jde o koncept americké administrativy, který kromě prezidenta Obamy reprezentuje charismatický bývalý předseda Federálního rezervního fondu USA (FED) Paul Volcker, který svým způsobem soupeří se snahou zejména evropských regulátorů postavit novou regulaci na vylepšení nedávno zavedeného konceptu Basel II platného pro prakticky všechny evropské banky a převzatého alespoň v určitém rozsahu většinou světových regulátorů. Poslední příspěvek do boje o stabilnější finanční trhy pak představuje snaha Německa (a některých dalších zemí EU) atakovat nejen finanční instituce, ale i fungování trhů. Tento koncept má odraz

třeba v již částečně implementovaném omezení určitého typu operací sázejících na pokles ceny (short sell) či ve snaze ochránit trhy před institucemi typu hedge fondů.

Dnes nelze s určitostí říci, kterou cestou se budoucí regulace finančního trhu vydá, zda vznikne alespoň do jisté míry globální standard regulace či zda se různé trhy vydají svou cestou, ale přesto, či možná právě proto není od věci, se nad myšlenkami, na nichž návrhy stojí, zamyslet.

Svět podle Volckera

Prezident Obama představil svůj plán na změnu regulace po poměrně dlouhém váhání, neboť koncept navržený „dlouhým Paulem“ (Volcker měří přes dva metry a také jeho věk – je ročník 1927 – vzbuzuje autoritu) byl vskutku razantní. A v oblasti zásahů do architektury finančních trhů je toto zřejmě nejradikálnější krok od třicátých let (tehdy v reakci na hospodářskou krizi američtí zákonodárci pomocí Glass-Steagallova zákona oddělili komerční bankovníctví od investičního).

Volcker si na otázku, zda dnešní finanční systém ekonomice prospívá nebo spíše škodí, odpovídá pro bankéře tím špatným způsobem. Proto i za cenu značných změn by rád viděl banky menší, jednodušší a lépe vybavené kapitálem. Jako argument pro tento postup slouží fakt, že právě rychle rostoucí globální finanční instituce hrály při vypuknutí finanční krize podstatnou roli. Některé jejich aktivity (strukturované produkty či zdroji bídne kryté obchodní či spekulativní pozice) se s poklesem finančních trhů dostaly do ztrát. Díky slabé kapitálové vybavenosti a spoléhání se na financování z peněžního trhu se pak takovéto firmy dostaly rychle do situace, kterou bez pomoci státu nebyly schopny řešit. Jejich obrovská velikost nedala vládám možnost poslat je „ke dnu“, což vše podporuje logiku stojící za novou regulací.

Proto by dle „Volckerova pravidla“ měli bankéři nadále zapomenout na obchodování na vlastní účet či na aktivní zapojení do oblasti hedge fondů. Stejně tak by u finančních institucí mělo být cílem vytvoření kultury menší honby za růstem a krátkodobým ziskem a na úkor jejich nižší ziskovosti (ale i stability). Není divu, že součástí balíku již projednaného americkými zákonodárci je i posílení ochrany klientů finančních institucí či snaha o vyšší danění finančního průmyslu.

Či beze změn regulace?

Není překvapením, že šéfové velkých institucí (i ekonomové) nevítají změnu poamericku s nadšením, a to ani poté, co kongres neschválil reformy přes návrhy Volckera (zřejmě díky masivnímu tlaku lobby k mnoha úpravám či zmírněním). Finančníci se domnívají, že změny a zákazy nesníží ani tak rizika finančního sektoru, jako oslabí růst ekonomik, což by dnes bylo více nepříjemné než kdykoliv předtím. Proto zaznívají názory, že není třeba, aby se systém regulace či architektura finančního systému měnily. Změn lze podle nositelů těchto myšlenek (nejen bankéřů, ale i liberálních ekonomů) dosáhnout například tím, že managementy budou řídit banky lépe (i za přispění změn v pravidlech odměňování), a spíše než změny regulace budou akcentovat větší dohled regulátorů a supervizorů nad tím, jak banky fungují.

Tyto, na první pohled racionální argumenty však narážejí na ne zrovna dobré zkušenosti s fungováním finančního sektoru v posledních letech. Jasně se ukázalo, že do obrovské velikosti dorostlé globální finanční instituce, působící v desítkách zemí s desítkami tisíci zaměstnanci, nemůže jakýkoliv snaživý a věci znalý dohled za rozumných nákladů ohlídat a auditor detailně zkontrolovat. Tento fakt již znají supervizoři mnoho let. Proto byla filozofie regulace velkých firem založena na dvou

základních předpokladech - dobrém systému řízení rizik a kvalitním managementu. Oba tyto základní kameny moderní regulace se ukázaly mnohem méně stabilní, než regulátoři doufali. A změny, tentokrát poměrně revoluční, jsou na spadnutí.

Basel dva a půl

Nicméně „regulatorní revoluce“, kterou připravuje basilejský výbor, tvůrce nedávno plně zprovozněného systému regulace Basel II, je přece jen pojetí „bankéřů“ bližší. Snahou tohoto přístupu je „vylepšit“ stávající regulaci tak, aby také učinila banky stabilnějšími v krizi a více vybavenými kapitálem.

Zatímco změny v odměňování managementů bank, které byly dohodnuty již před řadou měsíců, jsou jisté, dnes je na stole celý regulatorní balík, který zřejmě do systému Basel II přidá řadu omezení pro banky, tentokrát však nezaložených ani tak na složitých pravidlech či na stanovení jasných limitů. Kromě požadavku na zkvalitnění kapitálu (tím, že nebudou akceptovány hybridní formy, které tradiční vlastnosti kapitálu plní jen omezeně) se zvažují striktní požadavky na likviditu aktiv, omezení celkového objemu aktiv ve vztahu ke kapitálu (leverage ratio), zohlednění rizika centrálně nevypřádaných derivátů a mnohá podobná omezení. Zdá se být jasné, po kterých položkách regulátoři „půjdou“, ovšem nastavení závazných poměrů bude řešeno až poté, když se ukáže,

jak na tom banky vlastně jsou (proto probíhá na toto téma široké šetření).

Ačkoliv se jedná o evoluční postup, který se snaží banky uchránit od „odepsání“ masivních nákladů do systémů kompatibilních s Basel II, dopad této regulace nebude vůbec zanedbatelný. Pro některé, v minulých letech bychom řekli progresivní a moderní banky, které svůj růst založily na sofistikovaných modelech, vysokém zadlužení a malé účasti na trhu s retailovými depozity, může i tento přístup znamenat dramatické změny. Není tedy divu, že i v Evropě se množí hlasy poukazující na to, že ekonomiky budou s inovovaným finančním systémem růst pomaleji a zaměstnávat méně lidí.

Tobin znovu na scéně

Ani tento přístup není jediný. Zatímco USA i Basilej si chce posvětit na banky, zejména v posledních dnech se do popředí dostává i další přístup, který na základě poučení z proběhlé krize chce celou situaci řešit „více od podlahy“. A argumenty tomuto přístupu nechybějí.

Moderní finance totiž stojí zejména na několika axiomech - trhy jsou efektivní, a díky tomu je možno očekávaný vývoj a budoucí rizika popsat, byť komplexními, tak přece jen poměrně konkrétními modely. A proti rizikům se lze zajistit, či je alespoň omezovat (vzhledem k dynamické povaze trhů je i zajištění dynamické, což konec konců již od vzniku Black-Scholesova modelu na ocenění opcí

není novinka – je to považováno za zcela běžnou věc) i v případech, kdy celková expozice instituce vůči trhům je značná.

Realita však tento předpoklad již dříve přinejmenším oslabila. Vzpomeňme si třeba na nositeli Nobelovy ceny vyzbrojený hedge fond LTCM, který v roce 1998 zkolaboval v důsledku příliš vysoké závislosti na modelovém přístupu, a stejně tak četné epizody, kdy ani ty nejlikvidnější trhy světa nebyly schopny spolehlivě zajistit tvorbu relevantní ceny. Zejména druhá z těchto poruch má ve světě, kdy ocenění většiny aktiv se řídí trhem a přeocnění se provádí s vysokou frekvencí, vskutku fatální důsledky.

Atak na moderní fungování finančních trhů, a je nutno přiznat, z nich se některé neliší příliš od kasína (navíc hraní zde je levnější a často daňově uznatelné), je tedy na spadnutí. Na stolech nejvyšších politických lídrů je znovu koncept Tobinovy daně, tedy zavedení velmi nízké daně na každou finanční operaci, který by měl zásadní dopad na schopnost finančníků a investorů provádět krátkodobé investice, jež jsou často označeny za spekulace.

Další fragment tohoto přístupu je německý zákaz některých operací zaměřených na sázky a na pokles cen (tzv. naked shorts – tedy pozice, u kterých dojde „jen“ k uzavření sázky bez pohybu dotčeného aktiva). Jakkoliv je tento zákaz omezený (ne rozsahem, německý zákaz míří na vládní dluhopisy a akcie, ale teritoriálně, neboť tato iniciativa nezískala další stoupence, a naopak se dočkala kritiky), vysílá trhům jasný signál. Přinejmenším německá vláda a tamní regulátor by rádi viděli posun trhů do podoby, která již mnoho let neexistuje. Považují trhy za nástroj pro investování kapitálu, a nikoliv za hřiště, na kterém mnozí investoři a finanční instituce hledají příležitosti pro rychlé zbohatnutí na krátkodobém pohybu cen.

Do této mozaiky patří i snaha některých zemí EU trhy mírně neglobalizovat a přistříhnout křídla některým účastníkům. Tento pohled má odraz v nedávném návrhu na registraci

hedge fondů v Evropě. Vzhledem k tomu, že boj politiků za stabilnější budoucí finanční systémy (v jejich pojetí a pojetí většiny voličů) ještě neskončil, není ani tato kapitola úplně uzavřená.

Bezpečné Česko

Bez ohledu na výsledek diskuse o budoucnosti finančního sektoru nečeká u nás tento sektor zásadní otřes. Historie českého finančního sektoru je totiž poměrně krátká (jeho vskutku dynamické a konkurenční chování trvá méně než dekádu). Převzetí našich rozhodujících bank nadnárodními institucemi totiž vedlo k jasnému definování jejich aktivit právě tím směrem, který razí třeba Volcker. České banky jsou dnes jednoznačně zaměřené na obsluhu klientů a jen v malé míře na oblast obchodování či rizikových investic (proto také za přispění dobrého stavu naší ekonomiky, prošly české banky krizí s poměrně malými šrámy). Stejně tak vysoké kapitálové vybavení, vysoká likvidita

a poměrně přehledná struktura bilance zřejmě zajistí, že dopad rozšíření dnešní regulace Basel II nebude mít na český bankovní sektor, a tím i na většinu bank, zásadní dopad.

Jako méně stabilní se může ukázat situace v dalších částech finančního sektoru v ČR. Propad cen některých aktiv posílil nedůvěru občanů v kapitálové trhy, pokračovat zřejmě bude proces konvergence regulace kampeleček a bank (pro ty větší z nich) a ani náš trh nemusí být „ušetřen“ posílením ochrany spotřebitelů, což sice obecně nemusí být špatný trend, ale volba jeho kalibrace a prostředků představuje jeden z největších problémů. Není však pochyb, že i jiné než velké bankovní instituce budou mít na českém trhu své místo, což dokládá doposud krátký, ale na události rušný vývoj v tomto sektoru v minulých měsících.

Nicméně premisa „malého vlivu regulace“, který platí pro české banky i další části finančního sektoru, již nemusí platit pro všechny

vlastníky českých bank. Ty se, ve snaze o to být větší a mocnější, vydaly často i směry, které zahrnují Volckerem zapovězené oblasti. A je možné, že právě ony budou těmi, na které budou mít nové konzervativní limity evropské regulace jistý dopad. Takže v pokrizovém světě nečekejme zemětřesení přímo v Praze. V Bruselu, Paříži, Miláně či ve Vídni by se však půda pod nohama vlastníků českých bank do pohybu dát mohla.

Luděk Niedermayer

RNDr. Luděk Niedermayer

Od roku 1991 působil v centrální bance a od roku 1996 byl členem bankovní rady. Po ukončení druhého období (v únoru 2008), kdy působil jako viceguvernér ČNB, odešel do soukromého sektoru. Od října 2008 pracuje ve společnosti Deloitte ČR. Často vystupuje na konferencích a publikuje jak v odborných, tak i v populárních médiích.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE katedra finančního účetnictví a auditingu

otevívá v souladu s § 60 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách
v zimním semestru, tj. **od září do prosince 2010** následující kurzy celoživotního vzdělávání:

Mezinárodně uznávané účetní standardy (IFRS, US GAAP a směrnice EU)

Podrobné seznámení s problematikou IFRS a US GAAP včetně praktických příkladů jejich implementace v ČR.

Finanční účetnictví pro pokročilé

Třináct tematicky zaměřených soustředění seznamujících s aktuálními problémy českého finančního účetnictví.

Bližší informace o obsahu a zaměření kurzů a elektronickou přihlášku získáte na adrese: <http://kfua.vse.cz/> (sekce „Vzdělávání pro veřejnost“).

Kontakt: telefon: 224 095 125, fax: 224 095 198, adresa: Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze, Nám. W. Churchilla 4, 13067 Praha 3 – Žižkov, e-mail: vasek@vse.cz nebo ddvorak@vse.cz

PERFORM alias CCB skóre a jeho využití v praxi

Od roku 2009 dostaly bankovní subjekty a finanční instituce působící na českém trhu možnost aktivně využívat nový produkt pro řízení úvěrových rizik s názvem PERFORM od společnosti CCB – Czech Credit Bureau a.s. (dále jen CCB).

CCB je provozovatelem Bankovního a Nebankovního registru klientských informací, které představují nejdůležitější úvěrové registry v ČR. Uživatelé a členové registrů jsou přední bankovní a finanční instituce působící na našem trhu.

PERFORM je credit bureau skóre (dále jen „CCB skóre“) – rating klienta. Bylo vytvořeno ve spolupráci se společností CRIF, jakožto mateřskou společností CCB.

Společnost CRIF je celosvětově jedním z nejvýznamnějších subjektů provozujících úvěrové registry a je rovněž producentem systémů podporujících úvěrová rozhodnutí.

Co je CCB skóre?

CCB skóre je nástroj, s jehož pomocí je vyhodnocována pravděpodobnost, že v následujících dvanácti měsících dojde k selhání (defaultu). Rozumějme, že úvěrovaný klient či klient žádající o úvěrový produkt nedostojí svým závazkům a bude po splatnosti více než 90 dní (čtyři a více dlužných splátek) minimálně na jednom ze svých úvěrových produktů.

CCB skóre je založeno na veškerých datech, která jsou obsažena v Bankovním (BRKI) a Nebankovním (NRKI) úvěrovém registru. Data jsou povinná dle smlouvy s CCB a oprávnění dle zákona o bankách reportovat i sdílet všichni členové těchto registrů (zákon o bankách platí pro registr BRKI).

Jako každá skóringová funkce (jinak též skórovací karta) je CCB skóre výsledkem analýzy historických dat. Předmětem analýzy jsou všechna data reportovaná do BRKI a NRKI – jedná se

o sociodemografické údaje klientů (např. adresa klienta, věk), informace o počtu, typech, časových rozestupech a výších úvěrových produktů poskytnutých nebo jen klientem požadovaných a samozřejmě o klientově platební morálce.

Do statistického modelu vstoupilo na začátku více než 200 proměnných. Výstupem analýzy je sada charakteristik, které nejsilněji predikují budoucí riziko nesplácení.

Výsledkem aplikace skóringové funkce na konkrétního klienta je číselná charakteristika, která vyjadřuje již zmiňovanou pravděpodobnost selhání. Čím vyšší hodnoty skóre nabývá, tím nižší je pravděpodobnost, že klient nedostojí svým závazkům.

Standardně CCB skóre dosahuje hodnot v rozmezí od 170 do 632 bodů. Současně je na základě dosažených bodů klient zařazen do jedné z 13 kategorií označených písmeny „A“ až „M“. Přičemž jako „A“ jsou označeni klienti s nejnižším skóre, „M“ dostanou ti s nejvyšším skóre, čili nejméně rizikovní.

Je samozřejmé, že se skóre klienta musí v čase vyvíjet – dosáhl-li jeden měsíc hodnoty skóre spadající do kategorie „M“, může se další měsíc posunout směrem k horší hodnotě. Záleží na datech vstupujících do skóringové funkce, tedy na datech reportovaných od jeho věřitelských subjektů. Dalším důvodem k posunu může být i rekalibrace skóringové funkce. Jedná se o pravidelný proces sledující a upravující jednotlivé charakteristiky modelu tak, aby co nejlépe predikoval pravděpodobnost selhání klienta.

Využití CCB skóre

Z pohledu řízení rizika existují dvě hlavní oblasti pro využití CCB skóre.

První z nich pokrývá oblast vyhodnocování žádostí o úvěrové produkty klientů, kteří patří do skupiny tzv. walkins (klientů „z ulice“), kteří mají s bankou či s finanční

institucí jen krátký nebo vůbec žádný vztah.

U tohoto klientského segmentu je zpravidla CCB skóre využíváno jako druhý rozměr aplikační skórovací karty (skóringová funkce vyvinutá nad vlastním portfoliem klientů dané banky či finanční instituce).

To znamená, že rozhodovací systém (software používaný pro procesování žádostí o úvěrové produkty) pracuje současně s hodnotami aplikačního skóre i CCB skóre.

Názorně si to lze představit jako matici, kde jeden její rozměr určuje množina možných výsledků aplikační skórovací karty a druhý pak CCB skóre, respektive jeho jednotlivé kategorie A až M.

V této matici je definována skupina klientů, která je z pohledu rizika nepřijatelná – jsou to samozřejmě klienti, kteří dosahují nízkých hodnot aplikačního i CCB skóre, přičemž hodnotě CCB skóre je dáována vyšší váha. Klienti s nehoršími hodnotami CCB skóre jsou odmítáni téměř ve všech případech. A naopak klienti s velmi dobrým CCB skóre jsou akceptováni navzdory jejich špatnému výsledku na aplikační skórovací kartě. Výhodou tohoto přístupu, kdy jedno skóre „přebíjí“ druhé (v tomto případě má navrch CCB skóre) je, že úvěrování jsou jen klienti s přijatelnou mírou rizika.

Za tímto stojí fakt, že žádná z bank či finančních institucí nemá velikostně srovnatelnou datovou základnu pro vývoj skóringové funkce s datovou základnou, se kterou disponují BRKI a NRKI registry. CCB skóre by tedy mělo mít vyšší prediktivní sílu, a to lépe odhalovat budoucí neplatiče.

Další výhodou je možnost využití kombinaci obou skóre pro stanovení výše úrokové sazby úvěrového produktu. Výše úrokové sazby pak přesněji odpovídá skutečnému riziku nesplácení, které se k danému klientovi váže. Toto je podstatou tzv. Risk Based Pricing. Riziku

spojenému s daným klientem se dle stejného principu přizpůsobuje i výše úvěru.

Druhou hlavní oblastí pro využití CCB skóre je automatizace procesu schvalování žádostí o úvěrové produkty. Rozhodovací systémy pracují s hodnotou CCB skóre tak, že přesáhne-li určitou hodnotu, žádost je schválena automaticky (samozřejmě za splnění řady dalších podmínek). V praxi je tato automatizace zpravidla rozdělena do dvou úrovní – u klientů, kteří dosáhli opravdu vysokých hodnot CCB skóre, je jejich žádost o úvěrový produkt schválena plně automaticky. Doba od zadání žádosti a potřebných dokumentů do rozhodovacího systému se do schválení počítá na minuty. U klientů,

jejichž CCB skóre je o něco horší než u předchozí skupiny (ale stále je vyšší než definovaná hraniční hodnota), rozhodovací systém nařídí provést verifikace některých skutečností z úvěrové žádosti či z předložených dokumentů. Po úspěšném výsledku ověřování je žádost schválena automaticky. Teprve po neúspěšném ověřování přichází na řadu schvalovatel, který žádost finálně posoudí a rozhodne, zda je možné klienta úvěrovat.

Také schvalovatel při individuálním posuzování žádosti k výši CCB skóre přihlíží a používá ho jako důležitý podklad pro své rozhodnutí.

Přínosem i cílem celého tohoto řešení je maximální

zrychlení procesu schvalování pro méně rizikové klienty a současně dochází i k redukcí procesních nákladů.

Závěr

Jelikož je CCB skóre v ČR používáno jen krátce, lze očekávat, že s přibývajícím zkušenostmi s ním bude rozsah jeho využití stoupat a bude nalézat více uplatnění i v oblastech mimo procesy schvalování žádostí o úvěrové produkty. Příkladem jsou procesy vymáhání dlužných klientů nebo procesy snižující odchodovost dobrých klientů ke konkurenci.

Jan Sloup

Head of Consumer Underwriting
Raiffeisenbank a.s.

Přibývá problémů se splácením

Podle statistik Bankovního a Nebankovního úvěrového registru bylo v roce 2009 v České republice poskytnuto 226 miliard korun nových bankovních úvěrů, což je o téměř 20 procent méně než v roce 2008, a 33,7 miliardy korun nových nebankovních úvěrů. Zvýšil se však podíl dlouhodobě nesplácených závazků na celkovém objemu úvěrů. U bankovních úvěrů vzrostl tento podíl z 0,57 procenta v prosinci 2008 na 0,69 procenta v prosinci 2009 a u nebankovních úvěrů z 2,08 procenta v prosinci 2008 na 2,86 procenta v prosinci 2009.

„Přestože se podíl dlouhodobě nesplácených závazků loni zvýšil, je v porovnání s většinou původních členů Evropské unie ještě relativně nízký. Nesmíme však zapomínat na to, že jde o statistiky finančních institucí, které se s využitím pozitivních úvěrových registrů snaží přistupovat k zadluženosti lidí odpovědně. U subjektů, které finanční situaci svých klientů nekontrolují a kompenzují to vysokou cenou peněz, bude situace asi výrazně horší,“ řekl Petr Kučera, výkonný ředitel společnosti CCB - Czech Credit Bureau, která v Česku organizuje Bankovní a Nebankovní úvěrový registr.

Problémy se splácením jsou často důsledkem předlužení, kdy si lidé berou více úvěrů, než jsou později schopni splácet. Proto již finanční instituce nesledují pouze prohřešky lidí z minulosti, ale stále více se zajímají i o celkovou úvěrovou historii klientů, kterou mohou nalézt v pozitivních

registrech. Jen za poslední čtvrtletí do těchto registrů vstoupili tři noví členové, včetně dvou největších poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, Cetelem a Home Credit. Počet firem zapojených do Nebankovního úvěrového registru se tak rozrostl na 27 společností, které pokrývají přes 83 procent trhu spotřebitelských úvěrů, ale zahrnují i poskytovatele leasingu, kreditních karet nebo faktoringu. Spolu s Bankovním úvěrovým registrem, jehož 22 členů pokrývá téměř 100 procent bankovního trhu, tak mají nyní oba pozitivní registry dohromady 49 členů.

(Moderní řízení, 30. 3. 2010)

Kreditní informace jako ochrana ekonomického subjektu

Když jakémukoliv ekonomickému subjektu začne selhávat jeho obchodní partner (odběratel, dodavatel) v důsledku krize, manažerské neschopnosti nebo nekalého úmyslu, utlumí, příp. zastaví obchody s ním nebo ho nahradí jiným, aby jej tento nevtáhl do druhotné platební neschopnosti či neschopnosti splnit navazující nasmlouvané dodávky. Vhodný okamžik a rozsah stanoví příslušný odborný manažer (z prodeje, nákupu, ekonomiky, top managementu) na základě průběžné analýzy aktuálních kreditních informací (KI). Kreditní informace jsou takové informace, které přímo nebo nepřímo naznačují, zda bude subjekt schopen dostát svým závazkům. Jde o soubor obchodních informací s doporučeným kreditním rámcem a výslednou bonitou daného subjektu. Smyslem práce s kreditními informacemi je vyhledávání těch negativních, které jsou jisté a mají nás včas varovat a burcovat k opatrnosti a obraně našich zájmů.

Kreditní informace včera

Dílčí části kreditních informací o subjektech našeho zájmu lze čerpat v ČR i v zahraničí z různých zdrojů, veřejně přístupných i nepřístupných, soukromých, poskytovaných zdarma i placených, na internetu i z jiných zdrojů, on-line či formou zpožděných kreditních zpráv. Proti tomuto způsobu dílčího sběru kreditních informací hraje čas, lidská kapacita, jejich roztržitost do mnoha zdrojů, cena a podceňování kreditních rizik. To vyplývá z faktu obecné nevzdělanosti a nezkušenosti, neboť problematika kreditních informací, jejich průběžného rutinního čerpání, analyzování a důsledného využívání pro tvorbu obchodních podmínek a strategie vymáhání vzniklých pohledávek po splatnosti se neučí ve školách v rámci obecné ekonomické vzdělanosti, ani to nebylo dosud zapotřebí. Ekonomika totiž v rámci českého novodobého kapitalismu převážně rostla. Poskytování neadekvátních dodavatelských úvěrů a nedůsledné a pomalé vymáhání pohledávek

po splatnosti odpovídá naší mentalitě záměny byznysu s charitou, falešným kamarádstvím a necháváním věcí tzv. „vyhnít“, a odpis nedobytných pohledávek se stal běžným nutným zlem. Nejběžnější strategií vymáhání pohledávek dlouho po splatnosti se stalo telefonické doprošování upřednostnění platby a z časového hlediska ne vždy efektivní využívání tzv. firemních právníků s vlekoucí se soudní žalobou, nutnými poplatky a nejistým exekucním výsledkem v již prázdném subjektu dlužníka.

Kreditní informace dnes jako nástroj on-line monitorování vývoje subjektů

Díky krizi se však mnohé mění. Minimální dílčí částí kreditních informací, kterou je dnes vhodné až nutné průběžně sledovat, je pád subjektu našeho zájmu do insolvenčního řízení. Informační povinnost si tyto informace zajistí a hlídá je na straně věřitele. Pokud věřitel promešká lhůtu pro přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka, nejenom, že nedostane žádné peníze, i kdyby se v něm nějaké rozdělovaly, ale navíc si nemůže o 80 % nepřihlášené pohledávky snížit daňový základ. Běžná praxe přináší nárůst případů insolvenčního řízení, kdy časový interval od podání návrhu na insolvenční řízení až do konce termínu pro přihlášení pohledávek v něm je kratší a uvnitř časového intervalu mezi objednávkou zboží či služeb a splatností faktury za jejich dodávku. Proto hledat dlužníka v insolvenčním rejstříku poprvé a jednorázově až třeba 14 dní po splatnosti, např. v rámci předání pohledávky k vymáhání firemnímu právníkovi, může být opravdu málo a pozdě.

V dnešní době se i kdokoliv z tzv. stálých a prověřených obchodních partnerů může dostat nejen svojí vinou ze dne na den do problémů a my bychom si je všechny měli minimálně monitorovat, abychom při zachycení zhoršujícího se stavu mohli adekvátně reagovat a odvrátit nebezpečí vlastního

ohrožení a pádu. Je přece lepší v krajním případě třeba včas zavřít „krám“ a odejít s čistým štítem nebo do jiného byznysu s odběrateli s větší platební schopností, než se nechat současnými „nekreditními“ odběrateli stáhnout pod hladinu, nadělat dluhy, ublížit i dalším a s ostudou „chodit kanály“.

Například starosta (komunální manažer) by mohl prostřednictvím kreditních informací zpovzdálí sledovat ekonomické zdraví subjektů ve svém regionu a včasnou radou či pomocí se pokusit zachránit např. pracovní místa dřív, než bude muset řešit sociální dopady a kriminalitu související s jejich zánikem. Tím by mohl iniciativně a užitečně doplnit svoji komunální manažerskou roli, i když s něčím takovým legislativa nepočítá.

Současná nabídka kreditních informací v České republice

Proto i v ČR vzniklo několik on-line internetových systémů kreditních informací a návazných produktů a služeb, které umožňují subjektům našeho zájmu prověřovat ručně po jednom či je hlídat hromadně v čase automaticky nejenom ve vztahu k insolvenční, ale i ve vztahu k celému balíku dílčích částí aktuálních kreditních informací. Tyto systémy jsou si podobné základní strukturou; informace čerpají z velké části ze stejných zdrojů a pak k nim přidávají různé individuální speciality. Některé se v rámci ročního paušálu, pohybujícího se od několika tisíců korun nahoru, soustředí na aktuální kreditní informace, jiné nabídnou i historická data či možnost jejich stahování a práci s nimi na svém PC, to samozřejmě za tomu odpovídající ceny.

Mezi dílčí částí kreditních informací v základním balíku patří:

- Popisná data ze živnostenského a obchodního rejstříku včetně graficky znázorněných vazeb mezi lidmi a subjekty, z nichž lze odhalit riziko přelévání kapitálu mezi několika subjekty jednoho vlastníka nebo nástup tzv. bílého koně či již fázi jeho prázdného subjektu, kterému se

občas podaří odebrat zboží či služby bez platby.

- Evidenční data z Českého statistického úřadu o oborech podnikání, počtu zaměstnanců a obratu.
- Data z rejstříku exekucí, která nám naznačují, že jako nespokojení věřitelé nejsme sami a jiní jsou v realitě svých zájmů časově před námi a majetek dlužníka tedy ubývá.
- Data z katastru nemovitostí, nad kterými optimalizujeme zejména strategii vymáhání pohledávek. Vymáhat právně a soudně vyšší částky na subjektu ve špatném ekonomickém stavu a ještě bez majetku bude zřejmě ekonomicky neefektivní, naopak outsourcing mimosoudního a soudního vymáhání při využití rozhodčího řízení v případě sice zhoršující se ekonomiky subjektu, ale při existenci majetku a zatím neevidované insolvenční a exekucích, může být v krátkém čase efektivní.
- Dluhy u zdravotních pojišťoven jasně naznačují, že se subjektu našeho zájmu ekonomicky již opravdu nedaří. Praxe je taková, že v případě finančních problémů subjekt do poslední chvíle nějak platí dodavatelům, aby se nezastavil byznys, nějak platí zaměstnance, aby se nerozutekli, jen dočasně pod hrozbou sankcí pozastavuje platby sociálního pojištění a daní státu a do poslední chvíle pozdržuje platby zdravotním pojišťovnám, neboť to nemá vliv na byznys, a vyjednáváním a splácením se dá získat čas. Většinou je však tato negativní dílčí kreditní informace předzvěstí budoucího pádu subjektu do insolvenční.
- Zveřejněné a ověřené vymáhané dluhy a výsledky vymáhání, které informují o míře porušování pravidel hry (splátnosti faktur) a úspěšnosti vymáhání u daného subjektu outsourcingem této služby.
- Monitoring tisku a zpráv vydávaných informačními agenturami zachycuje u subjektu našeho zájmu především dílčí kreditní informace, a to např. dluhy, vymáhání, fúze, kapitálové vstupy, restrukturalizace, propady ekonomických ukazatelů či naopak

výhled jejich růstu vlivem získání lukrativní zakázky.

- Roční účetní závěrky ze Sbírků listin, z nich počítané různé poměrové ukazatele s možností jejich porovnání s celostátními průměrnými hodnotami u subjektů se stejným převažujícím oborem podnikání a maximální výší dodavatelského úvěru, který je subjekt schopen v různé lhůtě splatnosti splatit, jsou velmi užitečnými ekonomickými údaji, ze kterých lze dělat závěry o platební schopnosti subjektu.

- Celkové kreditní ohodnocení subjektu číselným ukazatelem v rámci definovaného intervalu jeho možných hodnot jasně naznačuje i laickovi stupeň rizika spolupráce s ním. V případě odběratele jde o rizika nezaplacení pohledávky, v případě dodavatele o nedodržení nasmlouvaných dodávek, v případě investice do subjektu její ohrožení.

Kreditní informace stejně jako pojištění

O vhodnosti a potřebě používání pojištění čehokoliv dnes již polemizuje málokdo. V dnešní době zhoršující se platební morálky a rostoucí druhotné platební neschopnosti by měl mít každý subjekt přístup alespoň k základnímu balíku kreditních informací a jeho pracovníci by se je měli naučit rutinně a důsledně využívat.

Ty subjekty, které mají certifikovaný systém řízení a jakosti podle norem ISO, by si měly vytyčit za cíl snižovat

rizika v obchodních a ekonomických procesech důsledným využíváním kreditních informací. Měly by si zajistit možnost využívat alespoň zmíněný základní balík kreditních informací dostupný na trhu a nekompromisně vést své pracovníky k jejich rutinnímu a důslednému využívání. Komu jde o více peněz a o větší rizika, může a měl by využívat více zdrojů kreditních informací najednou, neboť v tomto oboru není tolik zdrojů dobrých či špatných (z větší části obsahují stejná data), ale každý ze zdrojů má schopnost zachytit něco dalšího, specifického a dohromady nás posunout v poznání skutečného aktuálního stavu subjektu dále.

Praktické důsledky zveřejňování a využívání

Dá se říci, že např. bankovní sektor využívá vše, co je na trhu kreditních informací dostupné. Proto lze očekávat, že pokud některý ze systémů KI hodnotí daný subjekt negativně (např. na základě neúspěšného vymáhání pohledávek), může mít takový subjekt problémy se získáním provozního či investičního úvěru nebo leasingu na techniku. V praxi začíná fungovat pohružka potenciálnímu dlužníkovi, že když nezaplatí, dá věřitel dluh vymáhat, záznam se dostane do některého ze systémů KI, a tím i k uživatelům – jeho dodavatelům, zákazníkům, konkurenci a k bankovnímu sektoru – se všemi z toho plynoucími negativními důsledky. Čím více subjektů začne využívat takové systémy KI, tím dříve nastane doba, kdy budou „nekreditní“ subjekty izolované od obchodní spolupráce a ekonomika se o ně pročistí.

K čemu všemu využívat kreditní informace

V praxi se využívá prověřování kreditních informací o odběratelích, dodavatelích, konkurentech, účastnících výběrových řízení, subjektech investičních příležitostí a žadatelích o dotace či ekonomickou pomoc, ale i k porovnání osobně zveřejňovaných informací našimi známými (z rodiny, ulice, golfu, tenisu, ...) s jejich skutečným stavem.

Důsledné využívání KI v byznysu může vypadat tak, že obchodník vždy

při zpracování nabídky prověří aktuální stav odběratele a stanoví takové odpovídající obchodní podmínky (splatnost faktury, zálohy na platbu či jiný druh zajištění pohledávky), aby maximálně snížil riziko vzniku eventálních problémů s placením. Obdobně by se mělo postupovat i při nákupu. Průběžným (i automatickým) sledováním vývoje KI o subjektu věřitel minimalizuje riziko promeškání zhoršujícího se stavu, kdy je stále ještě možné zareagovat a minimalizovat hrozící ztráty. Většinou se před vlastní insolvenční zachtý zhoršování některých dílčích částí KI a je čas adekvátně reagovat. Včasným zachycením insolvenčního řízení a lhůty pro přihlášení pohledávek se minimalizuje riziko jejího promeškání a nemožnosti příslušného snížení daňového základu. V okamžiku fakturace zrealizuje věřitel na aktuálních KI představu o toku peněz od dlužníka a v okamžiku splatnosti stanovuje optimální strategii rychlého a efektivního vymáhání pohledávky (vymáhání vlastními silami či přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení, outsourcingu profesionální a efektivní služby mimosoudního či soudního vymáhání nebo v poslední řadě pověření právníka podáním návrhu na insolvenční řízení či žaloby o zaplacení pohledávky).

Kreditní informace nejsou jen pro komerční sektor, ale měla by je využívat i státní správa a běžný občan, neboť i ti vstupují do odběratelsko-dodavatelských a jiných vztahů s různými subjekty, kde na ně mohou číhat rizika z jejich neschopnosti splácet.

Kreditní informace o subjektech ze zahraničí

V různých částech světa se kreditní informace sbírají různým způsobem, za pomoci různých technologií a pod dohledem jiné legislativy. Proto je nelze mít v jednotné struktuře pohromadě v jednom on-line internetovém systému. KI lze čerpat i o zahraničních subjektech z téměř celého světa, nejčastěji však formou objednání statické kreditní zprávy dodané elektronicky do smlouveného termínu. Termíny bývají od hodin přes dny až po týdny a ceny v jednotkách až desítkách tisíc korun. Opět platí synergický efekt využívání více zdrojů KI.

Kreditní informace a správa pohledávek

Výhodné a logické bývá spojení poskytování KI s nabídkou služby outsourcingu správy pohledávek. Pokud takový poskytovatel disponuje KI, může efektivně spravovat zadané pohledávky, a pokud profesionálně průřezem od mimosoudního vymáhání (upomínky, telefonáty, práce v terénu) přes soudní vymáhání (žaloby, rozhodčí řízení) až po výkon exekuce pracuje v čase s velkým množstvím dlužníků různých forem, velikostí, z různých oborů a regionů, nasbírá mnoho dílčích KI, kterými může obohatit jejich následně poskytování.

Při využití outsourcingu rychlého a intenzivního vymáhání pohledávek co nejdříve po jejich splatnosti získá věřitel do několika týdnů buď peníze, nebo jasnou informaci, že opravdu není z čeho brát s doporučením podat návrh na insolvenční řízení, nebo informaci, že není ochota platit s doporučením vymáhat věc dále soudně.

Mnohdy se mimosoudním terénním vymáháním podaří získat alespoň uznání či další zajištění dluhu nebo podpis pod rozhodčí smlouvu. Věřitele neúspěch při mimosoudním vymáhání většinou nic nestojí, neboť odměna je stanovena dohodnutým procentem až z vymožené částky, ale má alespoň jasno o reálných možnostech dalšího postupu. Narušení obchodních vztahů vymáháním dnes již nebývá tak časté.

Včas nevědět a ještě váhat s rychlým a důrazným vymáháním, nejlépe třetí, profesionální a nezávislou osobou, se v dnešní době opravdu nevyplácí, neboť platební schopnost postižených subjektů klesá nečekaně a rychleji, než stačí postihnout standardně využívané informační zdroje a běžné konzervativní postupy vymáhání.

Nic není dokonalé

Jedinou dokonalou jistotou na tomto světě je smrt. Na rozdíl od přesných a prověřovaných (účetní, auditor, FÚ) ekonomických systémů není žádný systém KI dokonalý. Některé informace jsou z logiky věci, z hlediska nákladovosti či legislativně nesbíratelné, nedostupné či nezveřejňované. Někdy i JPP (jedna paní povídala) může mít svoji klíčovou informační hodnotu. Dílčí části

KI ve zdrojích (oficiální a komerční rejstříky a databáze) mohou být z nějaké části neúplné, nepřesné, chybné a neaktuální, stejně jako data v interních informačních systémech subjektů. KI se průběžně mění, tvoří, sbírají a zpracovávají je jen lidé. Informační technologie už je pouze hromadně zpracovávají, agregují, přenášejí a zpřístupňují. Jejich možnosti jsou omezené rychlostmi a kapacitami serverů a připojením k internetu. Proto mají většinou pouze informativní charakter. Přesto lze říci, že v takovém množství a míře aktuálnosti nic lepšího od stolu k dispozici není. Pouze stát jako poskytovatel některých dílčích částí KI předávaných specifickým způsobem (Czech Point) si může dovolit jejich „kvalitu“ k okamžiku předání garantovat. Většina poskytovaných dílčích částí KI je ale v rámci možností v pořádku a v příslušném balíku KI se jejich vypovídací hodnota synergizuje. Navíc platí, že pokud je KI pozitivní, neznamená to, že se na pozadí v daný okamžik něco negativního neděje. Pokud je však KI negativní, je to jistota a je nutno konat. Stále a dnes obzvláště proto platí: Je lepší mít a vědět alespoň něco a mít radost z každé včasné negativní KI, než nemít a nevědět nic nebo až ex post.

Možnosti vývoje trhu s kreditními informacemi

Dnes je v ČR několik desítek tisíc subjektů, které aktivně čerpají a využívají balík KI od některého z jejich poskytovatelů. Pokud by se strhla vlna poptávky vyvolaná narůstající krizí, existuje jediná cesta, jak KI dostat rychle a efektivně k většímu počtu nových uživatelů, a to prostřednictvím ekonomických (ERP) a zákaznických (CRM) systémů. Není totiž nic jednoduššího, než požádat svého dodavatele těchto informačních systémů, aby se spojil s některým z poskytovatelů balíku KI, vytvořil v adresáři svého systému linkové tlačítko na jeho systém KI a objednal pro nového uživatele jejich zpřístupnění. Svému zavedenému dodavateli IT a jeho doporučením většinou a právem důvěřujeme, a je logické, že on na takový signál čeká a obratem adekvátně zareaguje.

Každý obchodník, účetní či jakýkoliv manažer, pracující s adresářem svého

ERP/CRM systému pak bude moci přímo z karty svého obchodního partnera nahlížet na balík KI o něm, udělat nad nimi manažerské rozhodnutí (o odpovídajících obchodních podmínkách do nabídky či poptávky, o stopnutí dodávek a přihlášení pohledávek do IŘ, o strategii vymáhání

pohledávky...) a s ním dále ve svém systému pracovat. Do budoucna lze očekávat větší integraci dílčích částí KI do ERP/CRM systémů formou např. jejich web servisu a nových analytických funkcionalit těchto systémů nad nimi, což individuální využívání KI mimo tyto systémy neumožní. Taková

masová standardizace přístupu a využívání KI způsobí v ekonomice izolaci a zánik „nekreditních“ subjektů, kterým na fakturu se splatností dá již jen neinformovaný hazardér.

Petr Půta
Partner manažer DC Group

k diskuzi

Minimální pracnost – aktuální otázka české auditorské obce

S určitou mírou zadostiučinění jsem si přečetl v pátém letošním čísle časopisu Auditor článek Tomáše Brumovského s názvem *Kvalita auditu a faktor času – spojené nádoby*.

Musím se přiznat, že to bylo zadostiučinění hořké.

Souhlasím skoro se vším, co bylo v tomto článku řečeno, ale na druhé straně vím, jak bylo a je těžké moje kolegy ve Výkonném výboru přesvědčovat o tom, že si otázka minimální pracnosti auditorské činnosti opravdu zasluhuje více pozornosti než běžná agenda řízení komory. Dovolím si totiž nahlížet na tuto otázku z pohledu střední auditorské společnosti, která se čím dál tím víc dostává do stále se zužujících kleští požadavků na kvalitu auditorské činnosti ze strany dohledu na straně jedné a požadavků na přiměřenou auditorskou odměnu v očích zástupců účetních jednotek na straně druhé.

Samozřejmě slyším své kolegy z větších firem, že to není jenom můj problém, ale že je to problém i jejich, ale na to mohu odpovědět jenom jedno: „*Není konečně čas se otázkou minimální pracnosti zabývat na úrovni komory jako celku?*“

Doposud byla vždy vedena diskuse o tom, zda by ocenění auditorské činnosti nemělo být nějakým způsobem regulováno. Tyto diskuse byly vždy ukončeny tím, že jakákoliv regulace ze strany Komory auditorů by mohla být považována příslušnými orgány za omezování hospodářské soutěže.

Nelze však popřít, že je historie obnovení auditorské činnosti v České republice charakterizována mimo jiné vyššími nároky na kvalitu auditorské činnosti.

Není žádných pochyb o tom, že nároky na kvalitu auditorské činnosti do značné míry určují pracnost, a tím tedy i časovou náročnost auditorské činnosti bez ohledu na velikost účetní jednotky, jejíž účetní závěrka je ověřována, prověřována, přezkoumávána atd. Tato pracnost pak úzce souvisí s auditorskou odměnou, kterou auditoři

a auditorské společnosti uvádějí ve svých nabídkách účetním jednotkám.

V prostředí zostřující se konkurence mezi jednotlivými auditory a auditorskými praxemi se tak požadavek na kvalitu auditorské činnosti může dostat do rozporu s tlakem na snížení auditorských odměn, a konkurenční tlak může vést ke snížení kvality auditorské činnosti jako takové. Ostatně článek Tomáše Brumovského je důkazem toho, že se tomu tak skutečně děje.

Není tedy čas se touto otázkou seriózně zabývat? Nenastává právě nyní čas, kdy minimálně doporučení ohledně minimální pracnosti by pomohlo nejen zvýšit kvalitu auditorské práce, ale zlepšilo by argumentační pozici auditorů při sjednávání auditorské odměny?

Pokud si totiž uvědomíme, že

- nároky na kvalitu auditorské činnosti budou spíše růst než klesat,
- velikost účetní jednotky není jednoznačným vodítkem pro stanovení auditorské odměny,
- auditorská odměna by měla reflektovat pracnost auditu a zároveň zaručit takovou kvalitu auditorské činnosti, která by bez ohledu na velikost auditorské praxe odpovídala požadavkům zákona o auditorech a Mezinárodním auditorským standardům,

pak jakékoliv doporučení ohledně minimální pracnosti vydané na úrovni vedení Komory auditorů je více než aktuální. Vždyť všichni přece musíme ve své činnosti dodržovat jedny a tytéž Mezinárodní standardy auditu (ISA), a proto se jednotlivé auditorské praxe nemohou výrazně lišit časovou pracností auditu, ale spíše výší hodinové sazby, která je pro kalkulaci auditorské odměny použita.

Byl bych nesmírně rád, kdyby tato diskuse neskončila do ztracena a byla završena seriozní diskuzí například na letošním sněmu auditorů s tím, že příští Výkonný výbor si vezme tuto otázku za svou. Možná je to zajímavá výzva pro všechny kandidáty do příštího Výkonného výboru. Nebo se mýlím?

Radomír Stružinský
člen Výkonného výboru KA ČR

Ze zasedání auditorských komor V4 v Maďarsku

Ve dnech 10. – 11. června 2010 se v maďarském městě Sárvár konalo každoroční setkání představitelů auditorských komor tzv. Visegrádské čtyřky (V4) za účasti zástupců Federace evropských účetních (FEE). Setkání, které proběhlo v přátelské atmosféře, se za maďarskou komoru (MKVK) zúčastnili prezident János Lukács a viceprezidentka Judit Ladó, za polskou komoru (KiBR) prezident Adam Kęsík, za slovenskou komoru (SKAU) prezident Ondrej Baláž a za KA ČR viceprezidentka Libuše Müllerová a člen Výkonného výboru Jiří Ficbauer. Za FEE byli účastníky jednání prezident Hans van Damme a ředitelka sekce pro regulaci Hilde Blomme.

Jednání zahájil prezident maďarské komory auditorů János Lukács. Ve svém vystoupení seznámil účastníky s historií auditorské profese v Maďarsku, organizační strukturou, údaji o členské základně. V Maďarsku v současné době působí celkem 3383 auditorů a auditorských společností. Kromě toho má 2306 auditorů a auditorských společností dočasně pozastavenou činnost. V rámci auditorských firem působí 2113 auditorů, z nich pak 83 v tzv. velké čtyřce. Samostatně podnikajících aktivních auditorů je 1360. Celkový počet publikovaných zpráv dosáhl v roce 2009 výše 48 380, což je oproti roku 2008 pokles o 7653. K základním požadavkům kladeným na auditory patří univerzitní vzdělání, získání oprávnění poskytovat auditorské služby složením celkem sedm zkoušek z oblasti práva, daní, financí, organizace, účetnictví, IT a auditu. Budoucí auditor musí působit pod vedením auditora minimálně dva roky a disponovat navíc dalším rokem zkušeností získaných při výkonu profese. Nový zákon o auditorech implementoval novou evropskou směrnici na podmínky Maďarska. Auditři jsou k provádění auditů jmenováni na pevné období s povinností rotace. Zajímavé byly rovněž informace z oblasti odměňování auditorů, dodržování povinnosti mlčenlivosti dané jak obchodním zákoníkem, tak přísahou auditorů a Etickým kodexem. Mlčenlivost může být prolomena pouze v případě kriminálních činů a při občansko-správních řízeních. Zákonem je též určena povinnost pojištění kryjící případné profesní chyby. Porušování povinností a s ním spojené disciplinární řízení je nejčastěji zapříčiněno neplněním povinností v oblasti vzdělávání, pojištění, neplnění požadavků na povinný rozsah spisu, nedostatečné testování v oblasti „praní špinavých peněz“, neplacení povinných příspěvků na činnost komory, neprovádění auditů v souladu s ISA a některé další příčiny.

Prezident FEE Hans van Damme se ve svém vystoupení věnoval struktuře FEE a jejím jednotlivým aktivitám. Seznámil účastníky s členskou základnou FEE a také s její vnitřní strukturou. Blíže popsal význam a funkci shromáždění všech členských organizací, pravomoci a odpovědnosti rady, výkonnou správu a jednotlivé pracovní skupiny vč. náplně a zaměření jejich aktivit. Z nich pak věnoval větší

pozornost především problematice malých a středních podniků SME/SMP, kvalitě práce auditorů, etickým požadavkům, corporate governance a problematice trvale udržitelného rozvoje. Dále zdůraznil klíčová východiska dalšího rozvoje účetnictví od dob Luca Bartolomea de Pacioliho. Větší pozornost musí být věnována výkaznictví, dozorovým a některým dalším aktivitám. Jako klíčové oblasti dalšího rozvoje profese jmenoval např. zavádění klarifikovaných ISA, rozvoj poskytování služeb souvisejících s ujištěním jako další alternativy klasických ověřovacích služeb a zavádění XBRL.

Slovenský kolega se věnoval otázkám spojeným s kvalitou práce auditorů a fungováním vztahu mezi komorou a orgánem veřejného dohledu nad auditem. Zajímavé byly informace související s financováním činnosti tohoto orgánu komorou. Poznatky z oblasti kvality a dodržování etiky práce auditorů jsou obdobné jako v Maďarsku.

Vystoupení zástupců KA ČR bylo zaměřeno na kvalitu práce auditorů včetně prvotních zkušeností z kontrol kvality prováděných na základě nového zákona a po vzniku Rady pro veřejný dohled nad auditem. Kromě toho byli účastníci setkání seznámeni s fungováním této rady a implementací etického kodexu v naší zemi. Zajímavé byly zejména informace související s pojetím a prvními zkušenostmi z fungování vztahu rada – komora, z oblasti výpovědi smluv auditorům, identifikace subjektů veřejného zájmu a nároky na zpracování zpráv o průhlednosti.

Druhý den setkání zahájila svým vystoupením Hilde Blomme. Informovala o současném vztahu FEE k Evropské komisi (EK) a s tím spojených nárocích na implementaci ISA. Ve svém vystoupení prakticky blíže rozvedla informace podané v prvním dnu prezidentem FEE. EK od naší profese očekává zejména zkvalitnění práce odpovědným dodržováním ISA a také základních zásad práce vyplývajících z etického kodexu. Hilde Blomme seznámila účastníky s důvody a nutností rotace klíčových partnerů, příčinami a očekávanými spojenými s implementací klarifikovaných ISA a zpřesněnými požadavky etického kodexu. Vysvětlila rovněž nutnost veřejné dostupnosti komunikace mezi auditorem a výborem pro audit u subjektů veřejného zájmu, znalosti vlastnických vztahů auditorských subjektů vč. výkonu veřejného dohledu. Očekává také rozhodnutí ve vztahu k uplatnění IFRS pro malé a střední podniky. ISA platí pro všechny statutární auditory v rámci EU, přičemž FEE a EK mají eminentní zájem na co možná nejrychlejší implementaci klarifikovaných ISA ve všech členských státech EU. Informovala také, že FEE pracuje na tvorbě odpovídajícího softwarového řešení jako bezplatné podpory všem auditorům v EU. Závěrem svého vystoupení informovala o možnostech harmonizace tzv. ostatních ujišťovacích služeb.

Prezident polské komory auditorů hovořil o situaci s přijetím klarifikovaných ISA. Zajímavé byly informace související s povinným auditem měst nad 50 tis. obyvatel a také

z oblasti dozorové činnosti, která byla v uplynulém roce prakticky zastavena. Údiv vyvolala informace o možnosti tzv. dvojího zaměstnání auditorů, kdy auditor může být např. finančním ředitelem a současně auditorem, což je spojeno s ohrožením jeho nezávislosti.

Závěr setkání byl věnován diskusi, kterou řídil prezident FEE. Diskuse byla věnována zejména organizaci dohledu nad dodržováním kvality práce auditorů a vztahům mezi orgány veřejného dohledu a jednotlivými komorami. V Polsku je pro dozorovou činnost vyčleněno celkem sedm osob stojících mimo profesi – zaměstnanců komory. Kromě toho je voleno 70 auditorů, kteří by měli

tuto činnost vykonávat. Bohužel dozorové aktivity nebyly v uplynulém období vůbec vykonávány. V Maďarsku existuje dualita veřejného dohledu a dohledu vykonávaného komorou. Tento dohled provádí 70 praktikujících auditorů. Na Slovensku vykonává tuto činnost výhradně orgán veřejného dohledu.

Libuše Müllerová

viceprezidentka Výkonného výboru KA ČR

Jiří Ficbauer

člen Výkonného výboru KA ČR

Kongres Evropské účetní asociace

Ve dnech 19. - 22. května 2010 se v hlavním městě Turecka Istanbulu uskutečnil již 33. výroční kongres Evropské účetní asociace (European Accounting Association). Kongres pořádala Istanbulská univerzita, ale vlastní kongres se konal v hotelu Hilton, jehož součástí je i rozsáhlé moderní kongresové centrum. Za zmínku stojí uvést, že Istanbulská univerzita byla jako první univerzita v Turecku založena již v roce 1453. „Nový“ centrální kampus byl postaven v letech 1865-66 na pozemku, na kterém stál první palác Osmanské říše. V současné době má univerzita 15 tis. učitelů a administrativních pracovníků a studuje na ní více než 70 tis. studentů.

Na kongres přijelo téměř 1500 účastníků ze všech zemí světa. Přesto, že je kongres pořádán Evropskou účetní asociací, přijíždějí na něj učitelé, vědeckí pracovníci a odborníci ze všech světadílů. Tradičně početné zastoupení mají (kromě dalších mimoevropských zemí) zejména USA, Japonsko, Austrálie a Nový Zéland. Tak jako vždy je kongres organizován formou sympozií a paralelních pracovních skupin, na nichž účastníci prezentují své příspěvky.

Tradičně velký zájem ze strany účastníků kongresu byl o sympozia, kterým se organizační výbor každé pořádací země snaží dát atraktivní aktuální témata a obsadit je špičkovými odborníky reprezentanty profesních organizací. Pro představu si připomeňme stručně jejich zaměření na tomto kongresu:

Sympozium 1 – Udržitelné veřejné finance: kdo zaplatí účet? (*Sustainable Public Finances: Who Pays the Bill?*)

Organizace veřejného sektoru na celém světě čelí v poslední době komplexu výzev k udržení přijatelné úrovně nabízených služeb. Ovšem v době, kdy se očekává rostoucí kvalita veřejných služeb, musí vlády provádět úsporná opatření ve vztahu ke globálním ekonomickým

podmínkám a životnímu prostředí. Diskuze o alternativních modelech veřejných financí byla zaměřena na překlenutí propasti mezi existujícími znalostmi a novými otázkami pro aplikovaný výzkum ve veřejném sektoru.

Sympozium 2 – Jak národní infrastruktury ovlivňují kvalitu auditu (*How National Infrastructures Affect Audit Quality*)

V současné době sílí intenzita zkoumání kvality auditu ve firmách, a to zejména pod tlakem požadavků standardů, regulací a kontroly ze strany veřejného dohledu. Na kvalitu auditu může mít vliv i kulturní, politické, ekonomické či právní prostředí v jednotlivých zemích. Zatímco faktory národní infrastruktury jsou velmi citlivé a je obtížné je exaktně analyzovat a nacházet řešení v jejich rozmanitosti, tak zájmy vlastníků na kvalitu auditu jsou zcela zřejmé. Proto, že význam auditu v mezinárodním měřítku roste, zpřísňují regulátoři dohled nad auditem ve všech státech. Sympozium diskutovalo o empirickém a teoretickém pohledu na tuto oblast a pro budoucí výzkum je nezbytné, aby si akademická komunita společně s profesionály z praxe vzali tuto oblast jako svoji prioritu.

Sympozium 3 – Fair Value a finanční krize: příčina nebo léčba (*Fair Value and Financial Crisis: Cause or Cure*)

Fair value je často obviňována z toho, že pomohla zapříčinit finanční krizi, nebo ji zhoršila. Naproti tomu však stojí opačné argumenty, že k problémům finančního sektoru přispěly spíše nedostatky modelu účetnictví v historických cenách, zvláště v absenci vykazování očekávaných ztrát z poskytovaných půjček. Někteří argumentují také tím, že firmy, které používaly reálnou hodnotu pro manažerské účely, reagovaly dříve, a proto efektivněji

na rozvíjející se krizi. Sympozium probíralo a diskutovalo argumenty pro a proti modelu účetnictví založeném na konceptu reálné hodnoty (fair value) a jeho roli ve finanční krizi.

Symposium 4 – Vzdělávací panel Evropské účetní asociace (*EAA Education Panel*)

V panelu byl diskutován vývoj ve vzdělávání účetních a auditorů za posledních deset let v kontextu globální infrastruktury účetnictví a auditu. Pozornost byla věnována tématům růstu vlivu mezinárodních vzdělávacích standardů, vlivu vzdělávání účetních a auditorů na posilování kapacity účetního sektoru a porovnání úrovně vzdělávání účetních a auditorů ve vztahu k jiným oblastem. Diskutovaly se také regionální aspekty vzdělávání účetních a auditorů.

Symposium 5 – Finanční výkaznictví v malých a středních podnicích; posun k Evropskému výzkumu (*Financial Reporting by SMEs; Towards a European Research Agenda*)

Mezi klíčová témata tohoto panelu patřilo navržené zjednodušení 4. a 7. směrnice EU a v souvislosti s tím i debata o tom, zda by měly být mikropodniky podřízeny povinnosti zveřejňování účetních závěrek. Dále se diskutovalo o podmínkách a možnostech přijetí IFRS pro malé a střední podniky (SME) a o nutnosti revize národních účetních pravidel v členských státech EU. Sympozium poskytlo akademické obci jedinečnou příležitost podílet se na utváření aktuálních pravidel pro oblast účetního výkaznictví malých a středních podniků.

Symposium 6 – Nová forma editorství v účetních časopisech: kontinuita nebo změna? (*New Editorships in Accounting Journals: Continuity or Change?*)

Během let 2009 a 2010 byly některé účetní časopisy nuceny revidovat a změnit svůj způsob editování příspěvků. Zkušenost ukázala, že noví editoři se stali „hybateli změny“ a prosadili nová hlediska a změny v editorských pravidlech, recenzním řízení, ve struktuře redakčních rad a externích editorů. V některých situacích se však editoři drží zavedených praktik. Vzhledem k významu editorů ve vědeckém procesu a vzhledem k vlivu publikací na trvání, propagaci a financování výzkumu, jsou tyto změny pečlivě monitorovány akademickou obcí. Cílem symposia bylo seznámit účastníky s nejnovějšími aspekty a jejich důsledky ve vztahu k autorům, recenzentům a akademické obci.

Symposium 7 – Výbor pro standardy finančního výkaznictví Evropské účetní asociace (*EAA Financial Reporting Standards Committee FRSC*)

Výbor byl vytvořen v roce 2004 na výročním kongresu EAA v Praze (jejímž organizátorem byla Vysoká škola ekonomická v Praze) za účelem připomínkování standardů finančního výkaznictví. Spoléhal na bohatou tradici akademického výzkumu v oblasti účetnictví v Evropě. Především se zaměřuje na tvůrce standardů a na instituce podílející se na schvalovacím procesu standardů,

zvláště na IASB a EFRAG, a také na existující empirický výzkum v této oblasti. Diskuze se zaměřila na vybrané otázky týkající se koncepčního rámce, finančních nástrojů, sestavování a zveřejňování účetních závěrek a na výkaznictví malých a středních podniků. Diskuze se také zúčastnili reprezentanti IASB a EFRAG. Cílem symposia bylo zvýšit povědomí a zájem příslušníků EAA o tuto oblast a podnítit členy EAA k aktivní participaci na práci EAA FRSC.

Symposium 8 – Formování panevropské výzkumné sítě: zkušenost INTACCT (*Creating a Pan-European Research Network: The INTACCT Experience*)

Symposium poskytlo náhled na proces formování celoevropské výzkumné sítě a sítě doktorských programů. Vystupující čerpali ze zkušenosti získané z působení v síti INTACCT, která byla založena a financována v rámci 6. Rámcového programu EU. Byly objasněny historické okolnosti vzniku projektu a proces vzniku návrhu a formování výzkumné sítě, proces přistupování a hodnocení implementace projektu a jeho aktivity. Sympozium konstatovalo potřebu rozšíření panevropských vzdělávacích programů v budoucnosti.

Paralelní sekce (*Parallel Sections*)

Příspěvky jednotlivých účastníků jsou prezentovány v tematicky zaměřených skupinách. Oproti předchozím ročníkům konference byl počet skupin snížen na 10 (pro srovnání loňský kongres ve finském Tampere jich měl 13 a předloňský v nizozemském Rotterdamu 18). Jedná se však jen o administrativní řešení, neboť některé dřívější sekce byly sloučeny, důsledkem čehož narostl počet příspěvků v některých skupinách, kam byla přiřazena témata z dříve samostatných skupin. Příspěvky v každé skupině jsou obsahově velmi rozmanité a zpravidla prezentují výsledky výzkumu v domácím prostředí prezentujícího účastníka. Následující statistika zasláných a přijatých příspěvků do jednotlivých pracovních skupin zároveň ukazuje, jakým tématům je v současné době v oblasti ekonomického výzkumu věnována největší pozornost:

Tematická skupina	Zasláno	Přijato
Auditing	113	87
Accounting Education	51	36
Financial Analysis	139	96
Financial Reporting	254	179
Accounting and Governance	134	95
Accounting and Information Systems	28	16
Management Accounting	220	148
Public Sector Accounting	63	47
Social and Environmental Accounting	76	59
Taxation	35	27
Celkem	1113	790

Kongres provázela, řada společenských akcí. První účastníci kongresu, kteří se zaregistrovali již odpoledne v úterý 18. května, byli přivítáni na tzv. „Early Bird Reception“, v kongresovém centru hotelu Hilton Istanbul.

Istanbulska univerzita

Zahájení konference - tanec dervišů

Zleva: Michal Hora, Jiří Pelák, David Procházka

Zleva: Jana Roe, Michal Hora, Jaroslava Roubíčková, Jiří Pelák a Jana Skálová

První den kongresu již tradičně uzavírá oficiální „Welcome Receptions“, která se konala v atriu a přilehlých zahradách rektorátu Istanbulské univerzity. Budova univerzity má zajímavou architekturu, ve které se prolínají různé styly od řecké antiky přes novorenesanci až po baroko. Závěrečná slavnostní večeře „Gala Dinner“ se konala v hlavním sále kongresového centra hotelu Hilton.

Kromě odborného programu kongresu se před jeho zahájením konala zasedání vrcholných orgánů Evropské účetní asociace a jejich odborných výborů. Prvním bylo jednání nejvyššího výkonného orgánu asociace, kterým je Řídicí výbor (EAA Management Committee), jehož jednání se zúčastnila Marcela Žárová z katedry finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze, které tímto zasedáním skončilo její druhé volební období, na němž byla zvolena členkou Řídicího výboru EAA. Druhým orgánem, který před kongresem zasedal je nejvyšší orgán asociace, a to Rada národních zástupců (EAA Board of National Representatives). Členové tohoto orgánu jsou voleni členskou základnou jednotlivých zemí a ČR reprezentuje již po druhé volební období Ladislav Mejzlík z katedry finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze. Mezi hlavní body jednání obou orgánů patřilo personální obsazení orgánů a výborů EAA, včetně volby nové prezidentky

asociace, kterou se stala paní Begoňa Giner (dosavadní předsedkyně stálého vědeckého výboru EAA). Dále bylo projednáváno hospodaření asociace za uplynulý hospodářský rok včetně zprávy nezávislého auditora o ověření účetní závěrky asociace a rovněž byla podána zpráva o výsledcích kongresu roku 2009, aktuálním kongresu a stavu příprav na 34. výroční kongres EAA, který se bude konat ve dnech 20 - 22. dubna 2011 v Římě a jeho organizací byla pověřena Univerzita v Sieně. Kongres byl stejně jako každý rok zakončen v pátek odpoledne valnou hromadou EAA, která formálně potvrdila rozhodnutí a volby provedené orgány EAA v době od konání minulé valné hromady.

Článek byl zpracován v rámci projektu GAČR č. 402/09/0225 s názvem „Užití IAS/IFRS v malých a středních podnicích a vliv na měření jejich výkonnosti“.

Libuše Müllerová
viceprezidentka KA ČR

Ladislav Mejzlík
člen Výkonného výboru KA ČR

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Václav Prýmek a Jiří Zouhar se od 1. července 2010 stali partnery v oddělení auditorských služeb

Václav Prýmek

Pricewaterhouse-Cooopers.

Václav Prýmek bude zodpovědný za poskytování účetního poradenství strategickým klientům

Noví partneři v oddělení auditorských služeb

podnikajícím v oblasti plynárenství a technologií. Má zkušenosti s poskytováním auditorských služeb mezinárodním i českým společnostem v odvětví telekomunikací a služeb a také s vytvářením finančních výkazů podle mezinárodních účetních standardů (IFRS a US GAAP).

Jiří Zouhar bude zodpovědný za služby pro klienty působící zejména v odvětví automobilového průmyslu

a za poskytování poradenství v oblasti účetních standardů Spojených států amerických

Jiří Zouhar

(US GAAP) společností působícím ve střední a východní Evropě.

-jk-

Co najdete v e-příloze č. 6/2010

Přístup k e-příloze Auditor

E- příloha Auditor vychází souběžně s tištěným časopisem Auditor v elektronické podobě. Pro auditory je ke stažení v Extranetu na webových stránkách Komory auditorů www.kacr.cz, kam se lze dostat pod přihlašovací jménem a heslem. Pokud někdo své heslo nezná, nebo ho zapomněl, může si ho vyžádat u Athiny Lérové, e-mail: lerova@kacr.cz. Auditóři také mohou požádat o zaslání e-přílohy e-mailem na: kolouchova@kacr.cz.

Z koordinačního výboru pro daně

Automobily poskytované zaměstnancům k soukromému použití a DPH

Oblast zaměstnaneckých benefitů je neustále velmi „žhavým“, a to nejen daňovým, tématem. Naposledy rozbouřila vody v této oblasti novela DPH – zákon č. 489/2009 Sb., kterou došlo k znovuzavedení problematiky cen obvyklých, a to i ve vztahu k zaměstnancům do DPH. Byť následně byli zaměstnanci z osob

spojených pro účely ZDPH vypuštěni, jde nadále o téma, které vyvolává z hlediska zdaňování mnohé otázky. Jednou z takových oblastí jsou automobily poskytované zaměstnancům k soukromému použití a v návaznosti na to povinnost odvodu DPH z tohoto titulu (resp. povinnost krátit nárok na odpočet DPH na vstupu). Problematickou z tohoto hlediska není jen vlastní oblast DPH, ale i návaznost na oblast daně z příjmů, konkrétně pak otázka daňové uznatelnosti takto odváděného DPH. Tyto problémy byly již také opakovaně projednávány na MF v rámci Koordinačního výboru pro daně. Více k tomuto problému si přečtete v e-příloze.

Zaujalo nás

Postup stanovení fair value a value in use pro účely testování aktiv na snížení hodnoty podle IAS 36 – dokončení

V e-příloze Auditor č. 6 najdete také pokračování článku autorů Tomáše Podškubky a Jiřího

Hlaváče, jehož přetisk první části z časopisu Účetnictví jsme zveřejnili v e-příloze Auditor č. 4/2010. Pokračování obsahuje určitý přehled přístupů k ocenění výrobního areálu, stavebních pozemků, výrobního zařízení a ochranné známky, používaných v konkrétních situacích znalci, odhadci nebo auditory. Upozorňuje také na hlavní teoretické a praktické problémy spojené s výpočtem fair value a value in use pro účely IFRS.

Fond vlastního kapitálu – oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách aneb co s ním?

Článek Jany Reimontové se zabývá speciální položkou vlastního kapitálu, fondem, který je používán v rámci přeměn obchodních společností a který je v rozvaze v pasivech označen jako oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách. Snaží se vysvětlit vznik tohoto fondu, jeho obsah a vazbu na budoucí vývoj společnosti.

-av-

AUDITOR

AUDITOR, číslo 6, 2010, ročník XVII, povolení MK ČR 6934, ISSN 1210-9096. **Vydává:** Komora auditorů České republiky, IČ 70901473. **Redakční rada:** předsedkyně prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc., členové: Ing. Marie Kučerová, Ing. Pavel Kulhavý, doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D., Ing. Irena Pittermannová, Ing. Eva Rokosová, Jarmila Melichová. **Redakce:** Bc. Tereza Halouzková tel.: 774 999 335, e-mail: thalouz@seznam.cz. **Adresa redakce:** Komora auditorů České republiky, Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 212 670, 224 222 178, fax: 224 211 905, e-mail: kacr@kacr.cz. **Příjem inzerce, sazba, distribuce:** Infomedia, spol. s r.o., Hráského 15, 148 00 Praha 4, tel.: 271 911 131, 607 972 085, fax: 271 911 128, e-mail: infomedia@infomedia.cz. **Tisk:** Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: 315 625 115. **Cena:** 95 Kč (pro členy KA ČR zdarma). Vychází 10x ročně. Toto číslo vyšlo 15.7. 2010.

© KA ČR. Všechna práva vyhrazena.

Foto na titulní straně: archiv KA ČR

